Ἀριθ. 598 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΒ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΓ'. Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 14 Ἰουνίου 1887

Ο ΕΜΠΡΗΣΤΗΣ

(Μυθιστορία Ἠλ. Βερτέ.—Μετάφρασις Α. Β.)

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον].

Δὲν ἐφαίνετο ὅμως ἐπιτυγχάνουσα, ὅτε ἠκούσθη ἵππος σταματῶν πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἴκου. Εἶτα βῆμα βαρὺ ἐκρότησεν ἐπὶ τῆς κλίμακος, καὶ ὁ συμβολαιογράφος Περρέν, ὁδοιπορικῶς ἐνδεδυμένος καὶ ὑψηλὰ φορῶν ὑποδήματα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον. Ἐκράτει δὲ εἰς χεῖρας εὐρὺν χαρτοφύλακα, ὃν ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Τὰ σεβάσματά μου, ἀγαπηταί μου κυρίαι, εἶπε φιλικώτατα χαιρετίζων. Ἀ! ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ μοῦ λείψουν εὐχαριστήσεις καὶ ἐκφράσεις εὐγνωμοσύνης, διότι, ἀλήθεια, ἔκαμα θαύματα!.. Ἰδοὺ τὸ ποσὸν ὁλόκληρον.. τὸ φέρω ἀπὸ τὸ Κλαμεσύ.

— Πάντοτε πρόθυμος καὶ ἀφωσιωμένος, κύριε Περρέν! εἶπεν ἡ κυρία Δυχαμέλ.

Ἡ Ἀδριανὴ ἐχαιρέτισε μόνον ἀφῃρημένη τὸν συμβολαιογράφον, ὅστις εἶδε τότε τὸν Νοέλ ἱστάμενον εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν.

— Ἀ, ἄ! κύριε Λετελιέ, εἶπε σφίγγων τὴν χεῖρά του, ἤξευρα ὅτι ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔκαμα ἐσχάτως διὰ τοὺς φίλους σας, θὰ σᾶς ἔφερεν ἐδῶ νὰ εὐχαριστήσετε τὰς κυρίας.

Καὶ ἤρχισε γελῶν καὶ καμμύων τοὺς ὀφθαλμούς.

— Δι' αὐτὸ ἦλθα, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Νοέλ, ἀλλ' εἶχα νὰ φέρω καὶ ἓν πρᾶγμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξαφάνισις ἐπροξένησεν εἰς ὅλους μας πολλὰς δυσαρεσκείας, καὶ τὸ ὁποῖον ἀνευρέθη ὅλως διόλου ἀπροσδοκήτως.

— Τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ μυστικοῦ κιβωτίου! ἐφώνησεν ὁ Περρέν, σοβαρὸς ἀμέσως γινόμενος. Ποῦ εἶνε;

— Ἰδού το, εἶπε ὁ Νοέλ· αἱ κυρίαι αὗται, ἐξηκολούθησε μετ' ἀμυδρᾶς τινος μομφῆς, ἠθέλησαν νὰ σᾶς περιμείνουν διὰ νὰ μάθουν τὸ περιεχόμενόν του.

Χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, ὁ συμβολαιογράφος ἔλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ τὸ ἤνοιξεν. Ἐξήγαγε δὲ πολλὰ ἔγγραφα, ἅτινα ταχέως ἀνέγνωσε. Καθ' ὅσον ἀνεγίνωσκε, μίγμα χαρᾶς, ἐκπλήξεως καὶ ὀργῆς εἰκονίζετο ἐπὶ τῆς μορφῆς του.

— Διάβολε! εἶπε τέλος, τώρα ἐννοῶ διατὶ ὁ Κ. Λοβεδὺ ἤθελε καὶ καλὰ νὰ βάλῃ εἰς τὸ χέρι αὐτὸ τὸ χαρτοφυλάκιον. Ἂν εἶχα αὐτὰ τὰ χαρτιὰ δύο ἡμέρας προτήτερα, θ' ἀπέφευγα ὅλους τοὺς φοβεροὺς κόπους τοὺς ὁποίους ἔκαμα εἰς τὸ Κλαμεσὺ διὰ νὰ εὕρω πεντακόσια χαρτονομίσματα.

— Μὰ τί τρέχει λοιπόν, κύριε Περρέν; ἠρώτησεν ἡ κυρία Δυχαμέλ.

Ὁ Νοέλ ἠθέλησεν ἐκ διακρίσεως ν' ἀποσυρθῇ. Ἀλλ' ἡ Ἀδριανὴ τὸν ἐκράτησε δι' ἑνός της νεύματος.

— Τί τρέχει, κυρία; ἀπήντησεν ὁ συμβολαιογράφος· τρέχει ὅτι δὲν ἔχετε πλέον ἀνάγκην νὰ καταβάλετε εἰς τὸν Κ. Λοβεδὺ τὸ ποσὸν τῶν πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων, διὰ νὰ ἀνακτήσετε τὸν πύργον καὶ τὸ κτῆμα τοῦ Βλινύ, διότι καὶ πύργος καὶ κτῆμα ἔμειναν πάντοτε ἰδιοκτησία σας. Ἡ μεταξὺ τοῦ συζύγου καὶ τοῦ γαμβροῦ σας ἀγοραπωλησία ἦτο εἰκονική. Οὐδεὶς δὲ περὶ τούτου δισταγμός, διότι ἰδοὺ ἔγγραφον μυστικόν, ἀντέγγραφον, ὡς λέγομεν ἡμεῖς, γραμμένον ὁλόκληρον διὰ χειρὸς τοῦ Κ. Λοβεδύ, καὶ ὑπογεγραμμένον παρ' αὐτοῦ· ἰδοὺ ἄλλο ὅμοιον τοῦ μακαρίτου Δυχαμέλ· ἰδοὺ τέλος καὶ ἀλληλογραφία πλήρης, ἐξηγοῦσα τοὺς λόγους τῆς παραδόξου αὐτῆς συμφωνίας. Τὰ δικαιώματά σας εἶνε καθαρά, σαφῆ καὶ ἀδιαφιλονείκητα.

Συγχρόνως δὲ ἀνέπτυξεν ὁ Περρὲν τὰς ἐκ τῶν ἐγγράφων προκυπτούσας πληροφορίας, ἃς θέλομεν καὶ ἡμεῖς συνοψίσει ἐν ὀλίγοις.

Δύο ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἄρχεται ἡ προκειμένη ἱστορία, ὁ Κ. Λοβεδύ, ἕνεκα τῆς ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ καταπληκτικῆς αὐτοῦ κυβείας, διετέλει ἤδη εἰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας. Ἠναγκάσθη δὲ νὰ προσφύγῃ, ὡς καὶ ἄλλοτε πολλάκις, εἰς τὸν σύγγαμβρον αὐτοῦ Δυχαμέλ, οὗτινος ἡ ἄπειρος περιουσία ηὐξάνετο τοὐναντίον καθ' ἑκάστην, καὶ παρέστησεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ πίστις του ἤθελε ταχέως ἀνορθωθῆ, ἂν ἐφαίνετο γινόμενος ἰδιοκτήτης μεγάλου τινὸς κτήματος. Ἐπρότεινε δὲ εἰς αὐτὸν εἰκονι-

κὴν ἀγορὰν τοῦ Βλινύ. Ὁ Δυχαμέλ, καίτοι μεγίστην ἤσκει ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροὴν ὁ τραπεζίτης, ἀπέκρουσε τὸ κατ' ἀρχὰς τὴν πρόταιν· ἀλλὰ πεισθεὶς ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο θὰ ἔσωζε τὸν στενὸν αὐτοῦ συγγενῆ, ἐνέδωκε τέλος.

Τὸ μυστικὸν τῆς διαπραγματεύσεως ταύτης ἐτηρήθη πληρέστατα. Οἱ συμπράξαντες συμβολαιογράφοι οὐδόλως ὑπώπτευσαν τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῶν συνταχθέντων ἐγγράφων, καὶ μόνον οἱ δύο σύγγαμβροι ἐγνώριζον τὸ πρᾶγμα. Οὐδ' αὐταὶ αἱ οἰκογένειαι ἔμαθον τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ τραπεζίτης ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ ἐλαχίστη ἀκριτομυθία ἠδύνατο νὰ ματαιώσῃ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Ὁ Δυχαμὲλ ὅμως οὐδὲν παρημέλησε τὸ δυνάμενον νὰ διασώσῃ ἀκέραια τὰ δικαιώματά του· ἠγρύπνησεν ἐπιμελῶς περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ ἀκυροῦντος τὴν φαινομένην πώλησιν ἀντεγγράφου, κ' ἐφύλαξεν αὐτὸ μετὰ πάσης τῆς σχετικῆς ἀλληλογραφίας ἐντὸς τοῦ μυστικοῦ κιβωτίου ὅπερ εἶχε κατασκευάσει ὁ Νοέλ.

Ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ κ. Δυχαμέλ, παθόντος ἀποπληξίαν κεραυνοβόλον κατόπιν περιπάτου, ἐμπόδισεν αὐτὸν ν' ἀποκαλύψῃ εἰς οἷον δήποτε τὸ μυστικὸν τῆς πωλήσεως ἐκείνης. Ὁ δὲ Λοβεδὺ ἀπέσχε βεβαίως νὰ τὸ ὁμολογήσῃ, ἀναμένων νὰ διεκδικήσωσι τὸ Βλινὺ αἱ κληρονόμοι τοῦ Δυχαμέλ. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε αὗται, οὔτε οἱ τὴν διαχείρισιν τῆς κληρονομίας ἐπιτραπέντες νομικοί, ἐφαίνοντο γνῶσιν ἔχοντες τοῦ ἀντεγγράφου, ἐπίστευσεν ἐπὶ τέλους ὅτι τὸ σπουδαῖον αὐτὸ ἔγγραφον εἶχεν ἀπολεσθῆ ἢ καταστραφῆ ἐν τῇ πυρκαϊᾷ τῆς οἰκίας. Ἰδοὺ δὲ ὅτι, χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τοῦ Νοὲλ καὶ τῶν φίλων του, ἀνευρίσκετο τοῦτο αἰφνιδίως, ἀνατρέπον τὰς ἐλπίδας τοῦ δολίου χρηματιστοῦ.

Ὁ συμβολαιογράφος Περρὲν ἐξέθηκε πάντα ταῦτα εἰς τὰς πελάτιδάς του.

— Βλέπετε λοιπόν, κυρίαι μου, ὑπέλαβεν, ὅτι δὲν ἔχομεν πλέον ἀνάγκην τῶν πεντακοσίων αὐτῶν χιλιάδων φράγκων· καὶ τί θὰ κάμωμεν, αὐτὴν τὴν ὥραν, τόσον μέγα ποσόν; Ἀπαιτῶν αὐτὸ ὁ Κ. Λοβεδύ, δὲν ἔδειξε βεβαίως ὑπερβάλλουσαν τιμιότητα.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ἡ κυρία Δυχαμέλ, καὶ ὅμως θὰ τοῦ ἦτο πολὺ ἀναγκαῖον.

— Ἀναντιρρήτως, διότι βεβαιοῦται ὅτι ἑτοιμάζεται ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Καὶ θὰ κάμῃ καλὰ νὰ φύγῃ τὸ τυχύτερον, διότι κλητὴρ δικαστικὸς ἔρχεται ἀπὸ τὸ Κλαμεσύ, μὲ ὅλην αὐτοῦ τὴν συνοδείαν, κατευθυνόμενος εἰς τὸν πύργον.

— Ταλαίπωρε Λοβεδύ! ὑπέλαβεν ἡ ἀγαθὴ γυνή· ὅσας λύπας καὶ ἂν μᾶς προξενῇ, δὲν ἠμπορῶ νὰ μὴ τὸν λυπηθῶ.

Ἡ Ἀδριανὴ ἐσίγα, κ' ἐφαίνετο βυθισμένη εἰς τὰς σκέψεις της, ὅτε ἐκρούσθη ἡ θύρα. Ὁ γραφεὺς Μυσσὼ ἤρχετο ν' ἀναγγείλῃ, ὅτι ὁ Κ. Νοὲλ ἀνεμένετο ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν του.

—Ἔρχομαι, ἀπήντησεν ὁ Νοέλ, ἐγειρόμενος εὐθύς· εἶχα παραγγείλει πραγματικῶς. Κυρίαι μου, μὲ συγχωρεῖτε.

— Δὲν εἶνε δύσκολον, εἶπε μετά τινος μομφῆς ἡ Κ. Δυχαμέλ, νὰ μαντεύσωμεν διὰ ποῖον λόγον σᾶς ζητοῦν ἕως ἐδῶ. Εἴσθε λοιπὸν ἀνένδοτος, κύριε Νοέλ;

Ὁ Νοὲλ ἀπήντησε διὰ χειρονομίας ἐκδηλούσης ὀδύνην.

— Ἀχάριστε! τῷ εἶπεν ἡ Ἀδριανὴ διὰ ταπεινῆς φωνῆς.

Ὁ Νοὲλ ἐφαίνετο ταρασσόμενος ὑπὸ τῶν μᾶλλον ἀντιθέτων αἰσθημάτων.

— Δεσποινίς, ἐψιθύρισε, συγχωρήσατέ με... σᾶς ἐξορκίζω... Ὑποφέρω φοβερά... Ἀλλ' ἂν δὲν πρόκειται νὰ σᾶς ἐπανίδω πλέον.. Χαίρετε.. χαίρετε!

Καὶ ἐξῆλθεν ὁρμητικῶς.

Ὁ συμβολαιογράφος οὐδὲν ἐννόει τῶν συμβαινόντων. Ἡ δὲ κυρία Δυχαμὲλ ἔσπευσε νὰ τῷ διηγηθῇ τὴν ἐν τῷ Μύλῳ Βαλὰρ ἔριδα τῆς προτεραίας.

— Ἀ! εἶπεν ὁ Περρὲν ἠυχαριστημένος, ὁ Νοὲλ εἶνε παλληκάρι, κ' ἐννοῶ διατὶ δὲν τὸν χωνεύουν οἱ Λοβεδύ, πατὴρ καὶ υἱός. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ μονομαχήσῃ, διότι εὔκολα θὰ καταβληθῇ.

—Πῶς νὰ τὸ ἐμποδίσωμεν; ἐφώνησεν ἡ Ἀδριανή! Ἔμεινε κωφὸς εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς μητρός μου,.. καὶ τὰς ἰδικάς μου.

— Δὲν εἶνε ὅμως καὶ κύριος ν' ἀντιταχθῇ εἰς μερικὰς προλήψεις ἀγρίας καὶ ἀνοήτους... Ἀλλὰ ὁ Ἕκτωρ θὰ συνοδεύσῃ βεβαίως τὸν πατέρα του εἰς τὴν ἐξορίαν.. Ὥστε, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναβληθῇ ἡ συνάντησις...

— Καλέ μου κύριε Περρέν,.. συμβούλευσέ μας... τί νὰ κάμωμεν;

— Ἡ Ἀδριανὴ ἔγραψεν ἤδη εἰς τὸν πατέρα Λοβεδύ, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Δυχαμέλ, κ' ἐγὼ ἔστειλα μίαν σημείωσιν εἰς τὸν Δήμαρχον, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μονομαχίαν διὰ παντὸς μέσου.

— Ὁ Ἕκτωρ, μολονότι σύντροφος τοῦ πατρός του, θεωρεῖται πολὺ ἀνεξαρτήτου φρονήματος, καὶ ἀμφιβάλλω ἂν θὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν πατρικὴν ἐπίδρασιν, μολονότι θὰ τὸν συνέχαιρα ἂν τὸ ἔκαμνε, διότι ἡ ἐπιδρασις αὐτὴ εἶνε βεβαίως ὀλεθρία. Ὡς πρὸς τὴν εἰδοποίησιν τῆς ἀρχῆς, δὲν πιστεύω νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα, ἀφοῦ ἐκ τῶν δύο ἀντιπάλων ὁ μὲν εἷς θεωρεῖ ὑποχρέωσιν τιμῆς νὰ δεχθῇ τὰ πάντα, ὁ δὲ ἄλλος εἶνε ἐξημμένος μέχρι μανίας.

— Ἐν μέσον μᾶς μένει, εἶπεν εὐτόλμως ἡ

Ἀδριανή. Δὲν εἴπατε, κύριε Περρέν, ὅτι ὁ θεῖός μου ἀπόφασιν ἔχει ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἅμα παραλάβῃ τὰς πεντακοσίας αὐτὰς χιλιάδας φράγκα, τὸν μόνον του πόρον;

— Μάλιστα, καὶ ἡ ἀνάγκη αὐτὴ εἶνε κατεπείγουσα· ἔπρεπεν ἤδη νὰ ἔχῃ φύγει.

— Ἰδοὺ λοιπὸν τί προτείνω. Νὰ τοῦ ἀναγγείλωμεν, ὅτι ἂν ἀναδέχεται νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὴν τὴν μονομαχίαν καὶ ν' ἀναχωρήσῃ ἀμέσως μὲ τὸν υἱόν του, τοῦ μετροῦμεν ὁλόκληρον τὸ ποσόν.. ἀλλέως δὲν θὰ λάβῃ τίποτε.

Ὁ συμβολαιογράφος διέστειλε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Τί λέγετε, δεσποινίς! Αὐτὸ εἶνε ποσόν... περιουσία ὁλόκληρος.. καὶ ὁ Λοβεδὺ δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα νὰ τὴν λάβῃ.

— Ἠμπορεῖ· ἀλλὰ ὅσον καὶ ἂν μᾶς ἔβλαψεν, οὔτε ἡ μητέρα μου οὔτ' ἐγὼ δὲν θὰ ὑποφέρωμεν νὰ καταντήσουν πτωχοὶ στενοὶ συγγενεῖς μας... Αἴ, μητέρα;

— Ὅπως θέλεις, Ἀδριανή μου.

Οὔτε μήτηρ οὔτε κόρη, ὡς παρετήρησεν ἤδη βεβαίως ὁ ἀναγνώστης, εἶχον ἰδέαν ἀκριβῆ τῆς ἀξίας τοῦ χρήματος. Ζῶντος τοῦ κ. Δυχαμέλ, ἔμενον παντελῶς ξέναι τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, ἀπήλαυον δὲ μεγάλης εὐπορίας, ἀγνοοῦσαι παντελῶς πῶς αὕτη ἀποκτᾶται, καὶ, τὸ δυσχερέστατον, πῶς διατηρεῖται. Ἀπὸ μικροῦ δὲ μόλις ἤδη κατέχουσαι τὴν μεγάλην αὐτὴν περιουσίαν, οὐδεμίαν εἶχον πεῖραν, καὶ ὑπελάμβανον ἁπλούστατον καὶ φυσικώτατον πρᾶγμα τὴν ἀπώλειαν πεντακοσίων χιλιάδων. Ὁ συμβολαιογράφος προσεπάθησε νὰ ἐξηγήσῃ εἰς αὐτὰς τὸ μέγεθος τῆς ὑποσίας.

— Κύριε Περρέν, διέκοψεν ἡ Ἀδριανή, ἡ μητέρα κ' ἐγὼ θέλομεν ν' ἀσφαλίσωμεν τὴν ἡσυχίαν μας καὶ νὰ ἐκπληρώσωμεν ἔργον συνειδήσεως... Ὅσον καὶ ἂν πληρωθῇ ἡ διπλῆ αὐτὴ εὐχαριστήσις δὲν πληρώνεται ἀκριβά.

— Σωστὰ λέγει ἡ Ἀδριανή... Πρέπει νὰ εἴμεθα ἐπιεικεῖς πρὸς συγγενῆ, τὸν ὁποῖον ἠγάπα τόσον ὁ ἀγαθὸς σύζυγός μου... Ἂς παραιτηθοῦν λοιπὸν οἱ Λοβεδὺ αὐτῆς τῆς μονομαχίας, καὶ ἂς φύγουν μὲ τὰ χρήματά μας, καὶ ἂς μὴ τοὺς ἀκούσωμεν πλέον.

Ὁ συμβολαιογράφος, βλέπων ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ τὰς μεταπείσῃ, ὑπέλαβε στενάζων.

— Ἔστω, θὰ ἐκτελέσω τὸ θέλημά σας... Ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ μ' ἐστέλλατε ἀμέσως νὰ φέρω τὰ χρήματα εἰς τὸ Βλινύ, καὶ ὁ ἵππος μου περιμένει ἕτοιμος κάτω εἰς τὴν θύραν. Μετ' ὀλίγα λεπτὰ θὰ ἦμαι εἰς τὸν πύργον.

— Πηγαίνετε λοιπόν, κύριε Περρέν, εἶπεν ἡ Ἀδριανή, πηγαίνετε εὐθύς... Ἡ φρόνησις καὶ ἡ περίσκεψίς σας θὰ προλάβωσι πολλὰ δυστυχήματα.

Ἐνῷ δ' ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ ὁ συμβολαιογράφος.

— Πῶς, κύριε, ὑπέλαβεν ἡ Ἀδριανή, δεικνύουσα τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης χαρτοφύλακα, τὸν περιέχοντα τὰς πεντακοσίας χιλιάδας φράγκων. Δὲν παίρνετε τὰ χρήματα;

— Διάολου! ἀπήντησεν ὁ Περρὲν μειδιῶν. Ἅμα ὁ Λοβεδὺ τὰ βάλῃ εἰς τὸ χέρι, οὐδὲ θὰ σκεφθῇ κἂν νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς ὅρους, τοὺς ὁποίους σκοπεύω νὰ τοῦ ἐπιβάλω... Τὸ ποσὸν αὐτὸ πρέπει νὰ μείνῃ εἰς χεῖράς μας ἐπὶ τοῦ παρόντος... Ἀφῆτέ με νὰ λάβω ὅλας τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις.

Κ' ἐξῆλθεν· ἡ δὲ Ἀδριανὴ προκύψασα ἀπὸ τοῦ παραθύρου εἶδεν αὐτὸν ἀναχωροῦντα δι' ὅλης τῆς ταχύτητος τοῦ ἵππου του.

— Ὁ Νοὲλ θὰ ἔχῃ προχωρήσει πολύ, ἐψιθύρισεν ἡ νεάνις· ἀρκεῖ νὰ μὴ φθάσῃ ὁ Περρὲν πολὺ ἀργά.

ΚΒ'

Τὰ ἐμπόδια.

Ἐνῷ τοσαύτη ἐγίνετο ἐν Βωβραὶ προσπάθεια πρὸς ματαίωσιν τῆς μονομαχίας, ὁ Ἕκτωρ διετέλει ἐν τῷ πύργῳ Βλινὺ εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν.

Ἐπιστολὴ ἑνὸς τῶν μαρτύρων του, τὴν πρωΐαν ληφθεῖσα, ἀνήγγελλεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ συνάντησις ἤθελε λάβει χώραν αὐθημερόν, τὴν δευτέραν ὥραν, ἐν τῷ κατηρειπωμένῳ κτιρίῳ, ὅπερ ἐκαλεῖτο Κτῆμα τοῦ Κρεμασμένου, καὶ ἔκειτο, ὡς γνωρίζομεν παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Ὑόνης. Ὅπλον εἶχεν ἐκλεχθῆ τὸ πιστόλιον, διότι οἱ μάρτυρες τοῦ Νοὲλ ἠπείλησαν ν' ἀποσυρθῶσιν, ἂν ἐπεβάλλετο τὸ ξίφος εἰς τὸν φίλον των, ὅστις οὐδέποτ' ἐπὶ ζωῆς του εἶχεν ἐγγίσει ξίφος. Συνεφωνήθη νὰ μεταβῶσιν ἰδίᾳ ἕκαστος εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως, κείμενον ἐν μέσῳ τῆς Βωβραὶ καὶ τοῦ πύργου.

Ὁ Ἕκτωρ ἐδέχθη ἀδιστάκτως πάντας αὐτοὺς τοὺς ὅρους, διότι καὶ τοῦ πιστολίου τὸν χειρισμὸν εἶχεν οἰκεῖον ὡς καὶ τοῦ ξίφους, ἐπίστευε δὲ ἀσφαλῶς ὅτι ταχέως θὰ ἐτελείωνε τὸν ἀντίπαλόν του δι' οἱουδήποτε ὅπλου. Καθ' ὅσον τὰ ἐμπόδια ἐπληθύνοντο, κατὰ τοσοῦτον τὸ μῖσός του ἐπετείνετο, καὶ εἰς πᾶσαν θυσίαν ἦτο ἕτοιμος πρὸς κορεσμόν του.

Μόλις δὲ εἶχεν ἀποστείλει ἄνθρωπον ἵνα γνωστοποιήσῃ τὴν ἀποδοχήν του, καὶ εἶδε τὸν πατέρα του εἰσερχόμενον εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ὁ Κ. Λοβεδύ, πάν οἱονδήποτε μέσον μεταχειριζόμενος, εἶχε πάντοτε ἀκριβεστάτην τῶν συμβαινόντων γνῶσιν, ἤρχετο δὲ καὶ πάλιν νὰ παρακαλέσῃ τὸν υἱόν του νὰ παραιτηθῇ τῆς

μονομαχίας ἢ νὰ τὴν ἀναβάλῃ τοὐλάχιστον ὑπὸ οἱανδήποτε πρόφασιν. Ἀλλ' ὁ Ἕκτωρ ἔμεινεν ἀμετάπειστος, κ' ἐπειδὴ ὁ Λοβεδὺ ἐπέμενε, λέξεις τραχεῖαι ἀντηλλάγησαν μεταξὺ αὐτῶν. Μετὰ τὴν θορυβώδη αὐτὴν συζήτησιν, ὁ πατὴρ ἀνεχώρησε λίαν ἠρεθισμένος.

Ὁ Ἕκτωρ ὅμως οὐδόλως ἐκ τούτου ἀνησύχησε, κ' ἔγραψεν ἐπιστολάς τινας, διότι ἐπρόκειτο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ταξειδεύσῃ, καὶ ἀνάγκην εἶχε νὰ τακτοποιήσῃ μερικάς του ὑποθέσεις. Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν ἀλληλογραφίαν του, ἐθεώρησε τὸ ἐκκρεμές, καὶ εἶδεν ὅτι μόλις εἶχε τὸν καιρὸν νὰ μετάβῃ εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας. Ἔσπευσε λοιπὸν νὰ ἐνδυθῇ· εἶτα λαβὼν ἐλαφρὸν ῥάβδιον, ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου του... Φαντασθῆτε τὴν μανίαν αὐτοῦ! Ἦτο κλειδωμένος

Ὁ πατήρ του βεβαίως εἶχε λάβει τὸ ἄκρον αὐτὸ μέτρον, ὅπως τὸν κρατήσῃ. Ἔβαλε κραυγὰς ὁ Ἕκτωρ, προσέβαλε διὰ πυγμῶν καὶ λακτισμάτων τὴν θύραν... Ἀλλ' ἡ θύρα, παλαιᾶς κατασκευῆς, ἦτο χονδρά, στερεά, σιδηρόφρακτος, κ' ἐφαίνετο δυναμένη ν' ἀντιστῇ ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰς προσβολάς του. Ἀποθαρρυνθεὶς ἔδραμεν εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ κήπου παράθυρον· ἀλλ' ἦτο ὑψηλόν, κ' ἐχρειάζετο σχοινίον ὅπως καταβῇ ἐκεῖθεν, δὲν εἶχε δ' αὐτὸς οὔτε σχοινίον, οὔτε ἄλλο τι δυνάμενον νὰ τὸ ἀντικαταστήσῃ. Ἐκάλεσε μεγαλοφώνως, ἐλπίζων ν' ἀκουσθῇ παρά τινος ὑπηρέτου ἢ κηπουροῦ. Ἀλλὰ καὶ τοι ἀντήχει ἰσχυρῶς ἡ φωνή του, ὁ πύργος ἐφαίνετο μεταβληθεὶς αἴφνης εἰς τὸν Ἔρημον Πύργον τοῦ παραμυθίου. Οὐδεὶς ἀπήντα εἰς τὰς κραυγάς του, ἔσωθεν ἢ ἔξωθεν, οὐδεὶς δ' ἐφαίνετο ἐν τῷ κήπῳ.

Ὁ Ἕκτωρ, βλασφημῶν πάντοτε καὶ φωνάζων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θύραν καὶ προσεπάθησε νὰ βιάσῃ αὐτὴν αἴφνης διὰ λαβίδων. Ἀλλ' ἐνῷ ἀδεξίως ἠγωνίζετο καὶ ἠγανάκτει, ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε γέλωτας ἐν τῷ παρακειμένῳ διαδρόμῳ, καὶ διέκοψεν εὐθὺς τὴν ἐργασίαν του.

— Ποῖος εἶνε; ἐφώνησε· ποῖος τολμᾷ νὰ μὲ περιπαίζῃ; Ἔλα, ... ἀνοίξτέ μου, ἢ τὰ τσακίζω ὅλα ἐδῶ!

Οἱ γέλωτες ἐπανήρχισαν, καὶ φωνὴ εὔθυμος ἠκούσθη ᾄδουσα τὴν ἑπῳδὸν ταύτην ᾄσματος δημώδους:

Μὴ χολοσκᾶς, κὺρ Νικολῆ!
Τὸ αἷμα γίνεται χολή!

Ὁ Ἕκτωρ ἀνεγνώρισε τὴν Φακινέταν, εἰς ἣν ἀπὸ τῆς προτεραίας εἶχε δοθῆ ἄσυλον ἐν τῷ πύργῳ, χωρὶς ἐκεῖνος νὰ γνωρίζῃ διατί.

Πρώτη του ὁρμὴ ὑπῆρξε ν' ἀπειλήσῃ τὴν παράφρονα· σκεφθεὶς ὅμως, ὅτι διὰ κολακείας θὰ ἐπετύγχανε κάλλιον παρὰ τῷ παραδόξῳ ἐκείνῳ πλάσματι, εἶπεν εἰς αὐτὴν θωπευτικῶς:

— Ἄ, σὺ εἶσαι πουλάκι μου, Φακινέτα; Ἄνοιξέ μου, σὲ παρακαλῶ, διότι ἔχω μίαν ἐρωτικὴν συνέντευξιν, καὶ δὲν θέλεις βέβαια νὰ τὴν χάσω... ἐσὺ εἶσαι καλὸ κορίτσι... καὶ θἄχῃς καὶ σὺ βέβαια τοὺς ἐραστάς σου;

Νέοι γέλωτες ἀντήχησαν ἔξωθεν.

—Κύτταξε, κύτταξε! γλυκὰ λογάκια ὁ Κύριος Ἕκτωρ! ἠκούσθη ἀπάντησις. Καλὰ τὸ ἔλεγα ἐγώ: τὸ αἷμα νερὸ δὲ γίνεται... Καὶ ποιὰ σὲ περιμένει, κύριε Ἕκτορ; ἡ κοκκωνίτσα ἢ ἡ χωριατοποῦλα; Κυνηγᾷς, λέγουν, δυὸ λαγούς.

— Ὁ διάβολος νὰ σὲ πάρῃ! ἀπήντησεν ἀγανακτῶν ὁ Ἕκτωρ. Ἔλα, ἄνοιξέ μου γρήγορα, ἢ θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃς.

— Ἄς ἦνε, ὑπέλαβεν ἡ Φακινέτα ἐμπιστευτικῶς καὶ πλησιάζουσα εἰς τὴν θύραν, σοῦ ἀνοίγω ἂν μοῦ δώσῃς μίαν ὑπόσχεσιν...

— Τί πράγμα;

— Νὰ φιλήσῃς, ὅταν ἔβγῃς, τὸν ἀδελφόν σου, ποῦ τὸν ἔχω ἐδῶ μαζί μου, καὶ νὰ τὸν ἀγαπᾷς πάντοτε.

— Τὸν ἀδελφόν μου; Τί εἶν' αὐτὰ ποῦ φλαλεῖς; Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀδελφόν.

— Ἔχεις καὶ παραέχεις, τὸν μικρόν μου Ἰάκωβον, ποῦ εἶν' ὡραῖος σὰν ἄγγελος καὶ κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἐπίτηδες διὰ νὰ τὸν γνωρίσῃ ἡ οἰκογένειά του... Τὸ λοιπόν, θὰ τὸν φιλήσῃς;

Ὁ Ἕκτωρ ὑπολαβὼν τοὺς λόγους τούτους ὡς συνήθεις παραλογισμοὺς τῆς Φακινέτας, ἀπήντησεν ἀποτόμως:

— Ἄνοιξέ μου, καὶ φιλῶ καὶ τὸν διάβολον!

Ἡ τρελλὴ ἐκάγχασε καὶ πάλιν, ἐνῷ φωνὴ παιδικὴ ἔλεγε:

— Ἐγὼ ὅμως δὲν τὸν φιλῶ, .. νὰ!

Ἡ Φακινέτα ἐφάνη μειλιχίως νουθετοῦσα τὸ ἀπειθὲς παιδίον, ὁ δὲ Ἕκτωρ, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἤρχισε πάλιν λακτίζων τὴν θύραν.

— Αἴ, θὰ τελειώσωμεν; εἶπε.

— Τώρα, τώρα! Θεέ μου, τί θυμώδης ποῦ εἶνε!

Κ' ἐστράφη ἄπαξ τὸ κλειδίον ἐν τῷ κλείθρῳ, ἀλλ' ἡ Φακινέτα μετενόησε:

— Μία λέξι ἀκόμη! εἶπε. Ποῦ τὴν ἔχετε τὴν συνέντευξι;

— Εἰς τὸ Κτῆμα τοῦ Κρεμασμένου, ἀπεκρίθη ὁ Ἕκτωρ, μὴ συλλογισθεὶς κἄν, ἐν τῷ θυμῷ του, νὰ εἰπῇ ψεῦμα. Ἔλα λοιπόν, διάβολε! ἄνοιξέ μου!

— Τὸ Κτῆμα τοῦ Κρεμασμένου! ἐπανέλαβεν ἡ Φακινέτα· τὸ γνωρίζω ἐγὼ αὐτὸ τὸ μέρος.. εἶνε τὸ ἐξοχικό μου σπίτι, καὶ θὰ πάγω μάλιστα σήμερα ἐκεῖ, νὰ πάρω... Πηγαίνωμεν μαζί, κύριε Ἕκτωρ, καὶ θἄχωμε καὶ τὸν Ἰάκωβον, ποῦ περπατεῖ λαμπρά, καὶ θὰ μιλοῦμε 'ς τὸν δρόμον...

Ἐνῷ δ' ἐλάλει, ἔστρεψε καὶ πάλιν τὸ κλειδίον καὶ ἡ θύρα ἠνοίχθη. Ὁ Ἕκτωρ, φοβούμενος νέαν τινὰ φρενοτροπίαν τοῦ ἐλευθεροτοῦ του, ἐξώρμησεν ὡς καταιγὶς κ' ἐτράπη πρὸς τὸν διάδρομον. Ἡ Φακινέτα μειδιῶσα ἀνήγειρε τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἵνα τὸ προσφέρῃ εἰς τοὺς ἀσπασμοὺς τοῦ ἀδελφοῦ του· ἀλλ' ὁ τρυφερὸς ἀδελφὸς ἀπώθησεν αὐτοὺς τοσοῦτον κτηνωδῶς, ὥστε ὀλίγου δεῖν κατέπιπτον ἀμφότεροι.

— Ἄφησέ με ἥσυχον, μὲ τὴν μαϊμοῦ σου! ἀνεφώνησε· ἄλλην ὄρεξιν δὲν ἔχω!

— Μαϊμοῦ! ἐπανέλαβε μετ' ἀγανακτήσεως ἡ τρελλή. Ἄ! ἔτσι μεταχειρίζεσαι τὸν Ἰάκωβόν μου, τὸ παιδί μου, καὶ παιδί τοῦ πατέρα σου; Πρέπει νὰ ἐξηγηθοῦμεν. Ἔρχομαι κ' ἐγὼ, μαζή σου εἰς τὸ Κτῆμα τοῦ Κρεμασμένου καὶ σοῦ ἀνοίγω τὰ μάτια σου.

— Καὶ πάλιν σοῦ λέγω, δὲν χρειάζομαι τὴν συντροφιάν σου.

Καὶ ὁ Ἕκτωρ ἔδραμε πρὸς τὴν κλίμακα, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς ἐπιμόνου Φακινέτας, ὅτε αἴφνης ἐφάνη ὁ Κ. Λοβεδύ.

— Ἀνόητον πλάσμα! ἐφώνησε, τί ἔκαμες; Μόλις ὀλίγας ὥρας εἶσ' ἐδῶ κ' ἔκαμες τὸ σπίτι μου ἄνω κάτω. Ἐξ αἰτίας σου ἠμποροῦν νὰ συμβοῦν τὰ μεγαλείτερα δυστυχήματα, καὶ ἀξίζεις νὰ σὲ διώξω αἰσχρῶς ἀπ' ἐδῶ.

Ἰδοῦσα πρόσωπον, ὅπερ εἶχε συνειθίσει νὰ σέβεται, ἡ παράφρων ἔμεινε κατησχυμένη.

— Ραϊμόνδε, εἶπε, πρέπει ὁ Κ. Ἕκτωρ νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθεια. Ἐφαίνετο μάλιστα τόσο τρυφερὸς διὰ τὸν νέον του ἀδελφόν, ... καὶ ἂν μοῦ ἄφινες καιρόν..

— Σιώπαινε, ἀνόητη... Καὶ ἐγὼ σ' ἐνόμιζα ἱκανὴν νὰ καθίσῃς ἥσυχα μίαν δύο ἡμέρας. Θὰ γείνῃς ἀφορμή.. Ἕκτορ, Ἕκτορ! ἐξηκολούθησεν ὁ Λοβεδύ, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν υἱόν του, στάσου μίαν στιγμήν... Ἄκουσέ με, σ' ἐξορκίζω!

Ἀλλ' ὁ Ἕκτωρ πᾶσαν ἄλλην διάθεσιν εἶχεν ἢ νὰ ἀποκριθῇ. Κατέβη τὴν κλίμακα κ' ἔφυγε διὰ τοῦ κήπου, ἀδιαφορῶν ὅλως πρὸς θορυβώδη συζήτησιν ἐγερθεῖσαν μεταξὺ τοῦ πατρός του καὶ τῆς παράφρονος.

Διενοήθη κατ' ἀρχὰς νὰ ἐπιβῇ τοῦ ἵππου του ἵνα μεταβῇ εἰς τὸ Κτῆμα τοῦ Κρεμασμένου, ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι θὰ ἐχρονοτρίβει εἰς συσκευὴν αὐτοῦ, καὶ ὅτι πεζὸς ἠδύνατο νὰ προτιμήσῃ βραχυείας ἀτραπούς τῆς λεωφόρου. Παρατηρήσας δὲ τὸ ὡρολόγιόν του εἶδεν, ὅτι ἓν μόλις τέταρτον τῷ ὑπελείπετο ἵνα φθάσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως. Ἐτάχυνε λοιπὸν τὴν πορείαν του καὶ εἰσεχώρησεν εἰς τὸν κῆπον, ὅπως ἐκεῖθεν ἐξέλθῃ εἰς τοὺς ἀγρούς.

Ὁ καιρὸς ἦτο συννεφώδης ἀλλ' ὄχι βροχερός, ἄνεμος δὲ βίαιος ἐλύγιζε τὰς κορυφὰς καὶ διέσειε τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων, κωφαίνων διὰ τῆς βοῆς του τὸν Ἕκτορα, ὅστις ἠναγκάζετο νὰ κλείῃ σχεδὸν τοὺς ὀφθαλμούς του, σκέπων αὐτοὺς πρὸς τοὺς στροβίλους τοῦ κονιορτοῦ.

Δὲν ἐβράδυνεν ὅμως τὸν δρόμον του· ἐνῷ δὲ εἰσήρχετο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ κήπου, ὅθεν διέβαινον συνήθως οἱ ἄνθρωποι τὸ τόπου, εἶδεν αἴφνης γυναῖκα, ἥτις στηριζομένη ἐπὶ φράκτου ἐφαίνετο προσμένουσά τινα. Βλέπουσα αὐτὸν ἐβάδισεν εἰς συνάντησίν του· ἦτο δὲ ἡ κόρη τοῦ φύλακος Ἰωσηφίνα.

Ὁ Ἕκτωρ πολὺ ἐπεθύμει νὰ τὴν ἀποφύγῃ· ἀλλ' ἦτο τόσον πλησίον της, ὥστε ἡ συνάντησις ἦτο ἀναπόφευκτος, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὸς ἐτρέπετο εἰς δρομαίαν φυγήν. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν νὰ προχωρῇ, ἀλλὰ φθάσας ἀπέναντί της δὲν ἐσταμάτησε, καίτοι ἐφαίνετο ἐκείνη ὅτι κάτι εἶχε νὰ τῷ εἰπῇ.

Ἡ Ἰωσηφίνα ἦτο μικρά τις μελαγχροινὴ κομψοτάτη, δεκαεπταέτις περίπου. Ἡ ἐνδυμασία της, καί τοι ὀλιγοδάπανος, ἀνεμίμνησκε τοὺς συρμοὺς τῆς πόλεως, δι' ὃ κ' ἐζηλοτύπουν αὐτὴν αἱ ἄλλαι τοῦ χωρίου νεάνιδες. Δυστυχῶς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐφαίνοντο τὰ φορέματά της μεγάλας ὑποστάντα κακουχίας. Ὁ ἀχύρινος αὐτῆς πέτασος ἦτο συντεθλασμένος καὶ ἐπαρίστερος· ἡ μελανή της κόμη, ἀληθὴς ἢ ψευδής, ἐμαρτύρει ἀταξίαν μὴ προελθοῦσαν βεβαίως ἐκ τῆς βίας τοῦ ἀνέμου· ἡ ἐσθὴς αὐτῆς, χρώματος ἀνοικτοῦ, ἦτα πολλαχοῦ κατεσχισμένη, ἐπὶ τῆς ζωηρᾶς δὲ μορφῆς της κατεφαίνοντο πρόδηλα ἴχνη ὀνύχων. Οἱ ὀφθαλμοί της τέλος ἦσαν πλήρεις δακρύων, καὶ τὸ ἦθος αὐτῆς ἐδήλου ἄλγος, ὀργὴν καὶ καταισχύνην.

Ὁ Ἕκτωρ οὐδὲν τούτων παρετήρησε, καὶ εἶπε ψυχρῶς.

—Ἀ! σὺ εἶσαι, ὡραία μου Ἰωσηφίνα! Χαίρω πολὺ ὅτι σὲ βλέπω... Ἀλλὰ σήμερον ἀδύνατον νὰ ὁμιλήσωμεν, ... διότι βιάζομαι.

Καὶ προσεπάθησε νὰ παρέλθῃ· ἀλλ' ἡ κόρη τοῦ φύλακος τὸν παρηκολούθησε βαίνουσα παρ' αὐτῷ.

— Πρέπει ὅμως, κύριε Ἕκτορ, νὰ σοῦ διηγηθῶ... Δὲν κυττάζεις πῶς εἶμαι; Δὲν βλέπεις πῶς μ' ἔκαμε ἐκείνη ἡ κακοαναθρεμμένη χωριάτισσα, ἡ κόρη τοῦ ὀδοστάτου, διότι σοῦ ἔδωκα τὸ γράμμα τῆς κυρίας Δυχαμέλ;

Ὁ Ἕκτωρ ἠξίωσε τέλος νὰ ῥίψῃ προσεκτικώτερον βλέμμα ἐπὶ τῆς ἀτυχοῦς Ἰωσηφίνης, καὶ διεῤῥάγη εἰς γέλωτα.

— Ἄ! μικροῦλά μου, εἶπε χλευαστικῶς, ἐμονομάχησες λοιπὸν μὲ τὴν κόρην τοῦ Γριβέ

καὶ τᾶς ἔφαγες, φαίνεται; Διάβολε! Κάτι τι ἔδιδα, νὰ ἤμην ἐμπρός, νὰ καμαρώσω δύο ἀμαζόνας, 'σὰν ἐσᾶς. Ἐλπίζω ὅμως ὅ τι τὴν ἐπλήρωσες καὶ σύ, τὴν χωριάτισσαν, καθὼς λέγεις, μὲ τὸ ἴδιον νόμισμα, καὶ ὅτι τῆς ἄργωσες τὸ πρόσωπον καθὼς τῆς ἔπρεπε;.. Τὸ λοιπὸν τὸ πρᾶγμα ἐτελείωσε, καὶ φθάνει ὡς αὐτοῦ.

— Πῶς, κύριε Ἕκτορ! ἐφώνησεν ἡ Ἰωσηφίνα, τῆς ὁποίας ἐστέγνωσαν ἀμέσως τὰ δάκρυα, ἔτσι μὲ λυπεῖσαι; Μοῦ ἔβγαλε τὰ μαλλιά μου, μοῦ ἔσχισε τὸ φόρεμα,... καὶ ὅλα αὐτὰ διὰ τὸ χατῆρί σου... Καὶ νὰ ἤκουες τί βρισιαὶς μοῦ εἶπε! Μὲ εἶπε χαμένο κορμί,.. μοῦ εἶπε ὅτι ὁ πατέρας μου εἶνε κουτὸς νὰ μὴ βλέπῃ ὅ,τι βλέπει ὅλος ὁ κόσμος, καὶ ὅτι κανένα τίμιο κορίτσι δὲν θὰ πηγαίνῃ πλέον μαζή μου.

— Αἴ, καὶ τί νὰ κάμω ἐγώ, ἀγάπη μου;

— Τί νὰ κάμῃς; Νὰ μὲ προστατεύσῃς ἐναντίον τῆς Πετρούλας, ἐναντίον ὅλων, καὶ αὐτοῦ τοῦ πατέρα μου, ὁ ὁποῖος θὰ μάθῃ ἐπὶ τέλους... Καὶ ξεύρεις, τί ἔλεγε ἀκόμη; ὅτι εἶναι ἕνας παράλυτος, ποῦ τρέχεις πίσω ἀπὸ ὅλαις ταῖς γυναίκαις, καὶ ὅτι ἐνῷ μοῦ λέγεις ἐμένα γλυκὰ λόγια, παίζεις καὶ τῆς ἐξαδέλφης σου κωμῳδία, διὰ νὰ τὴν πάρῃς, ἐπειδὴ εἶνε πλούσια. Ὅτι ὁ πατέρας σου καὶ σὺ ἐπτωχύνατε, ὅτι ὁ πύργος σας θὰ πωληθῇ, ὅτι εἶσθε ἀναγκασμένοι νὰ φύγετε καὶ οἱ δύο, καὶ ὅτι δὲν θὰ μοῦ μείνῃ ἐμένα ἄλλο, παρὰ τὰ μάτια μου, νὰ κλαίω!... Ἀλήθεια εἶνε ὅλ' αὐτά;

— Αὐτὴ ἡ πολεμική σου φιλενάδα δὲν ἠξεύρει τί λέγει, ὡραία μου Ἰωσηφίνα, ἀπήντησεν ὁ Ἕκτωρ μετὰ βεβιασμένης φαιδρότητος. Ἀλλ' ἐξηγούμεθα περὶ τούτου ἄλλοτε.. Τώρα, σοῦ ἐπαναλαμβάνω, βιάζομαι πολύ.

— Ποῦ πηγαίνεις; ἠρώτησεν ἡ Ἰωσηφίνα, ὀρθουμένη ὡς ἀλεκτρυὼν ἠρεθισμένος. Μήπως ἔχεις σκοπὸν νὰ φύγῃς, καθὼς λέγουν ὅτι θὰ κάμῃς σήμερον ἢ αὔριον; Καὶ τότε τί θὰ γείνω ἐγώ; Δὲν σ' ἀφίνω πλέον,.. θὰ φύγω μαζή σου.. μοῦ ὑπεσχέθης τόσαις φοραῖς...

— Ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις, μακροῦλά μου, ἐκτελεῖ κανεὶς ὅσας ἠμπορεῖ. Καὶ ἂν ἦνε τίποτε ἀληθινὸν ἀπὸ τὰς γυναικείας αὐτὰς φλυαρίας, θὰ ὑποταχθῇς βέβαια καὶ σὺ εἰς τὴν ἀνάγκην.

— Ἐγώ! ἐφώνησεν ἡ κόρη τοῦ φύλακος, ἧς ἐσπινθηροβόλησαν οἱ ὀφθαλμοί,.. ἄ! δὲν μὲ γνωρίζεις, κύριε Ἕκτορ! Ἂν σοῦ ἔλθῃ νὰ μ' ἀφήσῃς, θὰ πάγω νὰ τὰ εἰπῶ ὅλα τοῦ πατέρα μου, κ' ἔπειτα θὰ πέσω εἰς τὸ ποτάμι. Ἀλλὰ προτήτερα, θὰ σὲ παρακολουθήσω βῆμα πρὸς βῆμα, καὶ θὰ φωνάζω παντοῦ τὰ ψεύματά σου,.. καὶ δεῖρέ με καὶ σύ, ἂν θέλῃς!

— Κύτταξε, κύτταξε! αὐτὴ εἶνε τίγρις σωστή! ὑπέλαβεν ὁ Ἕκτωρ. Ἀλλὰ σοῦ ἐκόπη ἡ ἀναπνοή, ἀγαπητή, καὶ δὲν ἠμπορεῖς, νὰ περιπατῇς μαζή μου.. Ἄφησέ με λοιπόν, καὶ ἀπόψε ἢ αὔριον θὰ φανῇς, ἐλπίζω, φρονιμωτέρα.

— Δὲν θέλω νὰ σ' ἀφήσω! ὑπέλαβεν ἐπανισταμένη καὶ προσκολλωμένη εἰς τὸν βραχίονά του ἡ νεᾶνις. Εἶμαι βεβαία ὅτι φεύγεις... κ' ἐγὼ θὰ μείνω μόνη, περιφρονημένη ἀπὸ ὅλους,.. καὶ ὁ πατέρας μου θὰ μέ.. Ὄχι, ὄχι.. δὲν σὲ ἀφίνω,.... ὅπου πάγῃς θὰ ἔλθω μαζή σου.

Ἂν ἦτο ἄλλη στιγμή, ὁ Ἕκτωρ θὰ ἐγέλα βεβαίως πρὸς τὰς ἀφελεῖς αὐτάς διαμαρτυρήσεις· ἀλλ' ἦσαν τόσον ἄκαιροι, ὥστε εἶπεν, ὀργίλως συνάμα καὶ σαρκαστικῶς:

— Ἔλα, Ἰωσηφίνα! δὲν ἔχω τί νὰ σὲ κάμω ἐκεῖ ποῦ πηγαίνω. Ἂς χωρισθῶμεν ἐδῶ, σὲ παρακαλῶ... σὲ διατάττω.

Καὶ ἠθέλησε ν' ἀποσπασθῇ. Τότε ἡ μικρὰ χωρικὴ μετεβλήθη εἰς ἀληθῆ Ἐριννύν. Προσεκολλήθη εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ Ἕκτορος, φωνάζουσα, κτυποῦσα τοὺς πόδας, κ' ἔλεγε διὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ λυγμῶν·

— Ὄχι, δὲν φεύγω, ἀπατεών,.. κακοῦργε, ἄτιμε!.. μ' ἐγέλασες, μὲ ἠπάτησες!... ὄχι, δὲν φεύγω. Σκότωσέ με καλλίτερα!.. καλλίτερα ἔχω νὰ μὲ σκοτώσουν..

— Αἴ μὲ παρασκότισες! ἀπήντησε τραχέως ὁ Ἕκτωρ.

Ἁρπάσας δὲ τὴν Ἰωσηφίναν ἀπὸ τῆς ὀσφύος, καὶ μετεωρίσας αὐτὴν εὐκόλως, ὡς εἶχε πράξει πρὸς αὐτὸν τὴν προτεραίαν ὁ Νοέλ, τὴν ἔρριψεν, οὐχὶ εἰς τέλμα, ἀλλ' εἰς συστάδα χόρτων μεγάλων, ὅπου, δὲν ἠδύνατο νὰ πάθῃ τίποτε. Ἔπειτα ὠφελούμενος ἐκ τῆς ζάλης, ἣν ἡ σύντομος ἐκείνη διαδικασία εἶχε προξενήσει εἰς τὴν νεάνιδα, ἔφθασεν εἰς πλησιόχωρον λόχμην.

Ἤκουσε μετ' ὀλίγον τὴν ἀτυχῆ κόρην, ἥτις εἶχεν ἐγερθῆ, τρέχουσαν κατόπιν του καὶ φωνάζουσαν πάσῃ δυνάμει. Δὲν ἐσταμάτησεν ὅμως, κ' ἔσπευσε νὰ μακρυνθῇ τοσοῦτον ὅσον νὰ μὴ ἐνοχλῆται πλέον ὑπὸ τῶν κραυγῶν της.

Φθάσας εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δρυμοῦ, ἐστράφη νὰ ἰδῇ τί ἐγίνετο ἡ ἐγκαταλειφθεῖσά του Ἀριάδνη, καὶ τὴν εἶδε βαδίζουσαν μὲ ἦθος συντετριμμένον. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνη· πλησίον αὐτῆς ἔβαινε γυνὴ κρατοῦσα παιδίον ἀπὸ τῆς χειρός, ἣν εὐκόλως ἀνεγνώρισεν ὡς τὴν Φακινέταν. Προὐχώρουν ἀμφότεραι χειρονομοῦσαι, ὡς ἂν εἶχον ἤδη καταστήσει κοινὰ τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν ὀργὴν αὐτῶν.

Ὁ πεπωρωμένος τὴν καρδίαν καὶ διεφθαρμένος νέος ὑπέλαβε καὶ τοῦτο νέαν φαιδρότητος ἀφορμήν.

— Θαυμάσια! εἶπεν· ἐκύλησεν ἡ τρελλὴ καὶ ηὗρε τὴν Ἰωσηφίναν.. τὸ παρὸν καὶ τὸ παρελθὸν παρηγοροῦνται ἀμοιβαίως... Ἀλλά, προσέθηκε, παρατηρῶν τὸ ὡρολόγιόν του, μόλις μοῦ μένουν ὀλίγα λεπτὰ διὰ νὰ φθάσω εἰς τὸ

Κτῆμα τοῦ Κρεμασμένου... νὰ πάρῃ ὁ διάβολος τὸ κτῆνος αὐτό, ποῦ μὲ ἄργησε! Αὐτὸς ὁ χωριάτης ὁ Νοέλ ἠμπορεῖ νὰ ὑποθέσῃ ὅτι τὸν φοβοῦμαι! Ὑπομονή! ἐντὸς ὀλίγου θὰ τοῦ δείξω ὅτι ἀπατᾶται, καὶ ἕνεκα τῆς ἀποστάσεως θὰ μοῦ δώσουν, ἐλπίζω, ἐν τέταρτον τῆς ὥρας χάριν.

Ἵνα φθάσῃ δὲ ταχύτερον καὶ παραπλανήσῃ τοὺς καταδιώκοντας αὐτόν, ἔβαινε διὰ τῶν ἀγρῶν ὑπερπηδῶν βάτους καὶ χάνδακας, κ' ἐνόμιζεν ὅτι ἀπηλλάγη πλέον πάσης ἐνοχλήσεως καὶ ὅτι ἔφθανε μετ' ὀλίγον εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐσφαλμένως ὑπελόγιζεν. Ἐνῷ διήρχετο κατ' ἀνάγκην τὴν λεωφόρον, μὴ δυνάμενος νὰ πράξῃ ἄλλως, ἄνθρωπός τις, καθήμενος ἐπὶ παροδίου λίθου, ἠγέρθη ἐσπευσμένως καὶ κατηυθύνθη πρὸς αὐτόν.

— Μίαν στιγμήν, κύριε Ἕκτωρ Λοβεδύ, ἐφώνησεν ὁ προσερχόμενος. Ἔχω νὰ σᾶς 'πῶ δυὸ λόγους.

Ὁ Ἕκτωρ ἀνεμέτρησε διὰ τοῦ βλέμματος τὸν οὕτω προσφωνοῦντα αὐτόν, ὅστις ἦτο ὁ ὁδοστάτης Γριβέ.

Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος δὲν ἐφόρει τὴν ἐργατικὴν αὐτοῦ ἐνδυμασίαν, οὐδ' ἐφαίνετο φέρων ὅπλον οἱονδήποτε· ἀλλ' ἡ συνωφρυωμένη καὶ εὐθαρσὴς μορφή του δὲν ἀνήγγελλεν εὐάρεστα.

Ὁ Ἕκτωρ ἠρκέσθη βραδύνας τὸ βῆμα.

— Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σ' ἀκούσω, φίλε μου, εἶπε ζωηρῶς.

Μετά τινα βήματα ὁ ὁδοστάτης ἦτο πλησίον του.

— Θὰ μ' ἀκούσῃς. Ὅταν πηγαίνῃ κανεὶς καὶ κάμνῃ ἄνω κάτω τῶν ἀνθρώπων τὰ σπίτια, ὅταν λείπουν, χρειωστεῖ νὰ τοὺς ἀκούῃ ὅταν τοὺς ἀπαντᾷ.

Κ' ἔστη ἐνώπιον τοῦ Ἕκτορος ἵνα τοῦ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν.

Ὁ Γριβὲ ἦτο ῥωμαλέος κ' ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του, ὁ δὲ Ἕκτωρ συνῃσθάνετο ὅτι δὲν θ' ἀπηλλάττετο αὐτοῦ τόσον εὐκόλως ὅσον τῆς Ἰωσηφίνας. Ἐσταμάτησε λοιπόν.

— Ὁρίστε! τί θέλεις; τί ἔχεις νὰ μοῦ εἰπῇς;

— Αὐτὸ μονάχα, εἶπε τραχέως ὁ Γριβέ· ἂν ἄλλην φορὰν σοῦ καπνίσῃ νὰ κλέψῃς γράμματα, τὰ ὁποῖα εἶνε διὰ κανένα τῆς οἰκογενείας μου, ἢ νὰ ἔμβῃς εἰς τὸ σπίτι μου νὰ παραφυλάγῃς τιμίας γυναῖκας, ἐγὼ θὰ σοῦ βάλω γνῶσι... καὶ θὰ σοῦ ἀγράσω τὸ τομάρι, ὅσον εὐγενικὸ καὶ ἂν τῶχῃς!

Ἡ ἀγανάκτησις τοῦ Γριβὲ ἦτο δικαιοτάτη ἀλλὰ καὶ τὸ ἦθος αὐτοῦ καὶ ἡ φωνή του ἐνέφαινον ἐσκεμμένην πρόκλησιν. Ὁ Ἕκτωρ τὸ παρετήρησε, καὶ ἀντὶ νὰ προσβληθῇ ἐγέλασε.

— Καλά, καλά! ἀπήντησε, βλέπω τί τρέχει· θέλεις καὶ καλὰ νὰ πιασθῇς μαζή μου. Ξεύρεις ποῦ πηγαίνω αὐτὴν τὴν στιγμήν, κ' ἐπειδὴ ἔχεις φιλίαν μὲ τὸν κλειδαρᾶν τῆς Βωβραί, τὰ ἐσυμφωνήσατε νὰ μ' ἐμποδίσετε νὰ εὑρεθῶ ἐκεῖ ὅπου πρέπει... Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτύχετε φίλε μου, καὶ ἀπόφασιν ἔχω νὰ μὴν ἀπαντήσω τόρα εἰς τὰς ὕβρεις σου. Ἀπόψε, αὔριον, ὅταν θέλῃς.. τὸ πρᾶγμα διαφέρει.. Γειά σου!

Βαθυτάτη κατάπληξις ἀπεικονίσθη ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ χρηστοῦ ὁδοστάτου. Ἐφαίνετο κατατρυχούμενος ἐκ τῆς ὀξυδερκείας τοῦ Ἕκτορος, κ' ἐτρόμαξεν ἰδίως ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποτεθῇ προσυμφωνία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Νοέλ, διότι ἐγνώριζε πόσον τοιαύτη ὑπόνοια ἤθελε λυπήσει τὸν φίλον του.

Καὶ τοι δὲ ἐξακολουθεῖ φράττων τὴν ὁδόν, εἶπε δι' ἤθους ὀλιγώτερον ἐπιθετικοῦ.

— Μὴ φοβεῖσαι· δὲν σοῦ κάμνω τίποτε, μολονότι ἠμποροῦσα νὰ σὲ κομματιάσω μὲ τὸ μικρό μου δάκτυλο. Ὅσον διὰ τὸν Κ. Νοέλ, οὔτε ξεύρει πῶς εἰμ' ἐδῶ, οὔτε σὲ φοβεῖται. Αὐτὸς ἔχει τὴν δουλειά του, κ' ἐγὼ ἔχω ἰδική μου. Ἂν ξανατολμήσῃς, ὅμως...

— Σ τὸν διάβολον! θὰ τολμήσω διότι μοῦ ἀρέσει, ἐφώνησεν ὁ Ἕκτωρ, τοσούτῳ ἀγερωχότερος ὅσῳ ἦτο βέβαιος περὶ τῆς ἀτιμωρησίας. Ἔλα, κάμε μου τόπον.. ἐβαρύνθην τὴν ἀνόητον φλυαρίαν σου.

— Ἡ φλυαρία μου εἶνε καλλιτέρα ἀπὸ τὰς ἀτιμίας σου· καὶ ἂν δὲν ἦσουν τόσον αὐθάδης ὅσον καὶ διεφθαρμένος...

Δὲν ἠδυνήθη νὰ περάσῃ τὴν φράσιν του. Ὁ Ἕκτωρ, ὅστις ἐκράτει πάντοτε τὸ ῥαβδίον του, ἐκτύπησε δι' αὐτοῦ δίς τὸ πρόσωπον τοῦ Γριβὲ τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε τὸ ἐχαράκωσεν ἀμέσως δι' αἱματηρῶν πληγῶν.

Ἴσως αὐτὸ ἦτο τὸ μόνον ὑπὸ τοῦ ἀφωσιωμένου ὁδοστάτου ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα. Οὐχ ἧττον ἐξηγέρθη ἀμέσως ἐν αὐτῷ ἡ ὁρμὴ τῆς ἐκδικήσεως· οἱ ὀφθαλμοί του ἤστραψαν, καὶ ἀγρίαν ἔβαλε κραυγήν. Ὥρμησεν ἵνα συντρίψῃ τὸν εὐτελῆ του ἀντίπαλον, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ κρατηθῇ, καὶ εἶπεν ἀπαθῶς:

— Σὺ μ' ἐκτύπησες, ἐγὼ οὔτε τὸ χέρι μου δὲν ἐσήκωσα.. Τώρα νὰ ἰδοῦμεν ἂν περιμαζευέσαι ἢ ὄχι.

— Ἀ! ἄ! ὑπέλαβεν ὁ Ἕκτωρ γελῶν πάντοτε, εἶχες λοιπὸν σχέδιον νὰ ταῖς φῷς καὶ νὰ κερδοσκοπήσῃς; Καλὴν χώνευσιν! διότι μάρτυρας δὲν ἔχεις.

— Νὰ μάρτυρες! ἔκραξεν εἷρων φωνή.

Ὁ Ἕκτωρ ἐστράφη καὶ εἶδε τὴν Ἰωσηφίναν, τὴν Φακινέταν καὶ τὸ παιδίον ἐξερχομένας εἰς τὴν ὁδὸν καὶ ὀλίγα μόλις ἀπεχούσας βήματα. Τὴν εἰς τὸν Λοβεδὺ ἀπάντησιν εἶχε δώσει ἡ Φακινέτα.

Αὐτὸν ὅμως νέα κατέλαβεν ἱλαρότης.

— Αϊ! ὑπέλαβε, τόρα ποῦ σοῦ ἦλθεν ἐπικουρία, δὲν ἠμπορῶ πλέον ν' ἀγωνισθῶ... Ξαναβλεπώμεθα, κὺρ Γριβέ, καὶ μὴ λησμονῇς ὅτι κ' ἐγὼ καὶ τὸ ραβδί μου εἴμεθα πάντοτε εἰς τὰς διαταγάς σου.

Πηδήσας δ' ἐκεῖθεν τῆς λεωφόρου, ἐπανέλαβε τὸν διὰ τῶν ἀγρῶν δρόμον αὐτοῦ.

Ὁ Γριβὲ ἀπεπειράθη νὰ τὸν καταδιώξῃ· ἀλλὰ καὶ τοι ῥωμαλεώτερος, ἦτο παλὺ ὀλιγώτερον ἐκείνου εὐκίνητος. Ἄλλως τε καὶ τὸν ἐτύφλωνε τὸ αἷμα τῶν πληγῶν του καὶ ἀνάγκην εἶχε νὰ τὸ σταματήσῃ. Ὑπελείφθη λοιπὸν ὀπίσω, καὶ τὸν ἔφθασαν μετ' ὀλίγον ἡ Φακινέτα καὶ ἡ σύντροφός της.

Ὅτε ἀπεμακρύνθη ὀλίγον ὁ Ἕκτωρ, ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τί ἐγίνετο τὸ ἐχθρικὸν στῖφος· ἀφοῦ ἐστάθησαν ἐπὶ μικρόν, ἵνα συσκεφθῶσι βεβαίως, γυναῖκες καὶ παιδίον ἐκίνησαν κατόπιν του. Δὲν προὐχώρουν ταχέως, ὡς ἂν μὴ ἐπεδίωκον πλέον νὰ τὸν φθάσωσι, ἀλλὰ τὸν ἔβλεπον πάντοτε καὶ παρηκολούθουν ἐπιμόνως τὰ βήματά του.

Ὁ νέος παρισινὸς φιλήδονος ἐμόρφασε δυσαρέστως.

— Διάβολε! ἐψιθύρισεν· ὡραία συνοδεία διὰ μονομαχίαν! Πῶς διάβολον ἔμπλεξα! Ἀδιάφορον,... ἔχω τὸ ραβδί μου! Διὰ τὸν κύριον Νοέλ, ἔχω πιστόλι.. Ἐμπρὸς λοιπόν! πρέπει νὰ τὸν φονεύσω τὸν Νοέλ, αὐτὸ εἶνε τὸ σπουδαῖον.

Καὶ κατηυθύνθη πρὸς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως, ὅστις ὀλίγον πλέον ἀπεῖχε.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΚΗΠΟΥΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ
ΕΝ ΔΡΕΣΔΗ,

7—18 Μαΐου 1887

[Σημειώσεις φιλανθοῦς]

Ὁ Μέγας Κῆπος τῆς Δρέσδης ἐκτείνει τὰς μακρὰς δενδροστοιχίας του, τοὺς χλοερούς ἀνθῶνάς του, τὰς τεχνητάς του λίμνας ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ πεδίου, ἐν ᾧ συνεκροτήθησαν αἱ μεταξὺ Γάλλων καὶ Πρώσσων λυσσώδεις μάχαι τῆς 26 καὶ 27 αὐγούστου 1813. Ἴσως ἡ γῆ αὐτοῦ, λιπανθεῖσα δι' ἀφθόνου ἀνθρωπίνου αἵματος, κατέστη γονιμωτέρα καὶ οὕτως ἐκτρέφει δένδρα ὑψικάρηνα καὶ βλαστήματα πλήρη ζωῆς, παρέχοντα ἀναψυχὴν τοῖς περιπατηταῖς, οἵτινες ἀπαλλάσσουσιν ἐπὶ μικρὸν τὰ ἀναπνευστικὰ αὐτῶν ὄργανα ἀπὸ τοῦ πεπυκνωμένου ἀέρος καὶ τῶν καπνῶν τῆς πόλεως.

Ἐν τῷ ἐγγυτέρῳ τῇ πόλει τμήματι τοῦ κήπου τούτου ἱδρύθησαν τὰ οἰκήματα, ἢ μᾶλλον τὰ ἐκ ξύλου καὶ κανναβείου ὑφάσματος παραπήγματα τῆς Κηπουρικῆς Ἐκθέσεως. Ὁμολογουμένως δὲ ἡ τῆς θέσεως ἐκλογὴ ἦν ἐπιτυχής, οὐ μόνον διὰ τὸ ἁρμόδιον τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ βλέμμα ἐκεῖθεν πλανᾶται ἐλεύθερον πέραν καὶ πέραν ἕως τὰ τέρματα τοῦ ὁρίζοντος καὶ πληροῦται πανταχόθεν ὑπὸ χλοαζούσης καὶ σμαραγδοχρόου θέας. Οὕτω δ' ἡ ἔκθεσις ἡ ἀνθοπλουθής, οἱονεὶ παμμεγέθης ἀνθοδέσμη τεθειμένη ἐκεῖ, περιβάλλεται κύκλῳ ὑπὸ δαψιλεστάτου φυλλώματος, καὶ ἡ τοῦ ἔαρος πανήγυρις τελεῖται πλήρης ἀπὸ ἄκρων ἕως ἄκρων τῆς ἀναγεννωμένης φύσεως.

Τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐκθέσεως ἔλαβον δύο κηπουρικοὶ σύλλογοι τῆς Δρέσδης, ἐτέθη δ' αὕτη ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως Ἀλβέρτου. Προεκηρύχθη δὲ διεθνὴς ἡ ἔκθεσις, κ' ἐκτὸς τῶν γερμανῶν κηπουρῶν, ἀνθοκόμων, ἐργοστασιαρχῶν, προσῆλθον ἐκθέται ἐξ Αὐστρίας, Βελγίου, Ρωσίας καὶ Ἀγγλίας. Ἐκ φιλοφροσύνης δὲ πρὸς τὸν ἡγεμόνα προστάτην ἀπέστειλαν τιμητικὰ δῶρα ὡς βραβεῖα ἐκθετῶν πολλοὶ βασιλεῖς καὶ πρίγκιπες, ἐν οἷς ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας βαρύτιμον ἀνθοδέχην, ὁ τῆς Αὐστρίας ἀρχαϊκὸν μετάλλινον χρονόμετρον καὶ ἄλλοι ἄλλα. Αὐτοὶ δὲ οἱ Σάξωνες βασιλεῖς προσήνεγκον πολυτελῆ χαρίσματα καὶ ἡ πόλις Δρέσδη καὶ οἱ κηπουρικοὶ σύλλογοι καὶ τὸ Βερολῖνον. Ἐννοεῖται ὅτι ἐκτὸς τούτων ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκθέσεως ἔταξεν ἑκατοντάδας μεταλλίων καὶ διπλωμάτων τιμῆς καὶ προσόδου.

Οἱ ἐκθέται ὑπερέβησαν τοὺς πεντακοσίους. Ἀλλὰ τὰ ἐκθέματα δὲν περιωρίσθησαν εἰς ἄνθη καὶ φυτά· περιελήφθη πᾶν τὸ ἔχον οἱανδήποτε ἄμεσον ἢ ἔμμεσον σχέσιν πρὸς τὴν κηπουρικήν, οὕτω δὲ τὰ διάφορα τμήματα ἐκλήθησαν: δενδροκομίας· ἀνθοκομίας· ἀνθοδετικῆς· μηχανημάτων, σκευῶν κλπ. σχεδίων, εἰκόνων καὶ συγγραφῶν.

* * *

Ἐκ τῶν ἐκτεθειμένων παντοειδῶν δένδρων, πεφυτευμένων ἐντὸς γαστρῶν ἢ μεγάλων κιβωτίων, τὰ μᾶλλον ἑλκύοντα τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου εἶνε τὰ προωρισμένα εἰς δενδροστοιχίας ὁδῶν ἢ κήπων. Ἀμαθὴς περὶ τὴν βοτανικὴν δὲν ἀποπειρῶμαι κἂν νὰ λαλήσω περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν καὶ ν' ἀπαριθμήσω λατινικὰ ὀνόματα· τοῦτο μόνον λέγω ὅτι πολλῶν μ' ἔθελξε τὸ πλούσιον καὶ λεῖον φύλλωμα, ἄλλων τὸ λυγηρὸν κ' εὐθυτενὲς παράστημα καὶ διὰ τῆς φαντασίας πολλαπλασιάσας καὶ κατὰ συστοιχίας τάξας ἓν ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἔπλασα πρὸς στιγμὴν θελκτικωτάτας δενδροστοιχίας ἀνυπάρκτου κήπου. Πολλὰ τῶν δένδρων τούτων ἐκτίθενται ὡς δείγματα καλλιτεχνικωτάτης κλαδεύσεως, καὶ εἶνε ἀληθῶς θαυμαστά. Βλέπει τις ἐκεῖ καὶ κώνους καὶ πυραμίδας καὶ σφαίρας καὶ πάντα τῆς στερεομετρίας τὰ σχήματα ἐντελέστατα διὰ τῶν κεκαμμένων κλώνων παριστώμενα. Καλύπτονται δὲ τόσῳ τελείως ὑπὸ τῶν φυλλωμάτων οἱ ἀποτμηθέντες κλάδοι, ὥστε νομίζει τις οὐχὶ ὅτι εἶνε δένδρα ὑπὸ χειρὸς ἀνθρώπου οὕτω μεταπλασθέντα, ἀλλὰ μᾶλλον σχήματα ἐκ σύρματος, ἐφ' ὧν περιπλοκάδες ἀνερριχήθησαν καὶ πυκνότατα περιειλίχθησαν.

Ἕτερον θέλγητρον παρέχουσι τοῖς ὀφθαλμοῖς συστοιχίαι δένδρων τεταγμένων κλιμακηδὸν ἀναλόγως τοῦ χρώματος τῶν φύλλων. Βεβαίως ὅλα τὰ δένδρα, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, εἶνε πράσινα, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔχουσι βαθύτερον χρῶμα, τὰ δὲ μᾶλλον χλωρόν. Παρ' ἡμῖν δύο ἄκρα ἀντίθετα εἶνε αἴφνης ἡ ἀγριελαία καὶ ἡ πεύκη, ἡ πρώτη στακτόχρους πρασίνη, ἡ δευτέρα χλοερωτάτη ὡς νεαρὸν βλάστημα σίτου. Δένδρα πολλὰ διαφόρου ἀποχρώσεως κατὰ σειρὰν τεθειμένα, ὧν τὸ πρῶτον εἶνε σχεδὸν μέλαν, τόσῳ ἐλαιῶδες πράσινον χρῶμα ἔχει, τὸ δὲ τελευταῖον σχεδὸν λευκόν, ἐννοεῖται ὅτι ἀποτελοῦσι κλίμακα χρώματος, ὡς οἱ φθόγγοι ἐν τῇ μουσικῇ. Ἡ ἰδέα δὲ τῆς πρὸς τὴν μουσικὴν κλίμακα ὁμοιότητος ἐγέννησεν ἐν τῷ λογισμῷ μου τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἑτέραν παράδοξον ἰδέαν· ὅτι καθ' ἣν τάξιν κρούει τις τοὺς δακτύλους ἐπὶ τῶν κατὰ σειρὰν τεθειμένων πλήκτρων τοῦ κλειδοκυμβάλου, ὅπως παραγάγῃ ὡρισμένην μελῳδίαν, δύναται ὁμοίως ῥίπτων τὸ βλέμμα ἑκάστοτε ἐπὶ ἀποχρώσεως ἀντιστοίχου τῶν κατὰ σειρὰν ἐκεῖ τεθειμένων, νὰ ἴδῃ οἱονεὶ ἐζωγραφημένην τὴν μελῳδίαν ταύτην ἢ ν' ἀναπαραστήσῃ αὐτὴν διὰ χρωμάτων ἀντὶ ἤχων.

* * *

Τὰ ἐν ὑπαίθρῳ φυτὰ καὶ ἄνθη εἶνε πενιχρά τινα καὶ οὐδόλως θέλγοντα τοὺς ὀφθαλμούς. Παρατρέχω ταῦτα καὶ εἰσέρχομαι διαγωνιζόμενος εἰς τὸ πρῶτον παράπηγμα, ἐπίμηκες κατασκεύασμα ἐκ ξυλίνου σκελετοῦ περιπεφραγμένον κ' ἐστεγασμένον διὰ πανίου, ἀλλ' ἐν γένει μεθ' ὅλην τὴν λιτότητα εὔμορφον τὴν ὄψιν, ἐλαφρόν, καταλληλότατον πρὸς ὃν σκοπὸν προωρίσται.

Τὰ ὄμματα τοῦ εἰσερχομένου ἀληθῶς θαμβοῦνται ἐκ τῆς πρώτης θέας. Ὄχι διότι ὑπάρχουσιν ἐντὸς περικαλλῆ καὶ δυσεύρετα φυτά, ἀλλὰ διότι αἱ πληροῦσαι ὅλον τὸ ἐσωτερικὸν *Ἀζαλέαι* ἐν πλήρει ἀνθήσει ἐρυθραί, ῥοδόχροοι, γαλακτόχροοι, οὐδόλως περιβαλλόμεναι ὑπὸ σκιεροῦ τινος φυλλώματος, ἀλλὰ συμπεπυκνωμέναι οὕτω καθ' ὁμάδας πλήττουσιν ἀποτόμως τὴν ὅρασιν. Χίλιαι ἴσως πεφυτευμέναι ἐντὸς γαστρῶν ἀοράτων, διότι εἶνε κεχωσμέναι ἐν τῇ γῇ, ἐν ἑορτασίμῳ ἐπιδεικτικῇ περιβολῇ, παρέχουσι τὴν εἰκόνα χορευτικῆς αἰθούσης πλήρους κυριῶν ἠμφιεσμένων πλουσίας καὶ πολυχρόους ἐσθῆτας.

Ἐκ τῆς γενικῆς ἀπόψεως νομίζει τις ὅτι ὅλαι ἐκεῖναι αἱ Ἀζαλέαι ἀνάγονται εἰς τρία ἢ τέσσαρα εἴδη, περιεργαζόμενος ὅμως ἐκ τοῦ σύνεγγυς διακρίνει περὶ τὰ πεντήκοντα διάφορα φέροντα ἕκαστον ἴδιον ὄνομα πρὸς διαστολήν. Τὰ τοιαῦτα ἀνθῶν ὀνόματα εἶνε εἰλημμένα ἐκ Μυθολογίας, Ἱστορίας, τινὰ δὲ ἄνθη φέρουσι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου καλλιεργητοῦ, τοῦ πρώτου παραγαγόντος ἴδιόν τι εἶδος ἢ προσώπου πρὸς ὃ ἀφιέρωσε ταῦτα. Μεταξὺ τῶν Ἀζαλεῶν εὑρίσκω δίχρουν τινὰ καταλλήλως φέρουσαν τὸ ὄνομα τῆς *Κλεοπάτρας*, ἤ τοι τῆς μάλιστα ἀστάτου τῶν γυναικῶν. Ροδόχρους τις καλεῖται *Κλειώ*, λευκὴ ἐστιγματισμένη *Γκαῖτε*, ἑτέρα παρεμφερὴς *Ἀπόλλων*, πάλλευκος *Ἔρως*, πυρόχρους *Πλούτων*.

Τὸ θαυμασμὸν κινοῦσι δύο Ἀζαλέαι ἐκ Βιέννης ἀνήκουσαι τῷ βαρόνῳ Ρότσχιλδ, ὄχι μόνον διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὸ λαμπρὸν κωνοειδὲς σχῆμα, ἀλλὰ καὶ διότι καταλλήλως ἐνοφθαλμισθεῖσαι καὶ κλαδευθεῖσαι περιβάλλονται ὑπὸ ἀνθῶν ἐναλλὰξ λευκῶν καὶ ῥοδοχρόων στεφανηδὸν περιτεθειμένων

* * *

Ἡ ἀρίστη συλλογὴ ῥοδῶν, ἀξιωθεῖσα τοῦ τιμητικοῦ βραβείου τοῦ βασιλέως τῆς Σαξωνίας, ἀποτελεῖται ἐκ 200 διαφόρων εἰδῶν. Αἱ ῥοδαὶ τῆς συλλογῆς ταύτης, ἔχουσαι σχῆμα δενδρυλλίων καὶ τεθειμέναι ἐγγὺς ἀλλήλων, ἀπαρτίζουσι περικαλλὲς δασύλλιον κατέχον ὡοειδῆ ἔκτασιν ἐντὸς τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τοῦ κεντρικοῦ τῆς ἐκθέσεως οἰκήματος, πολλῷ μείζονος τῶν ἄλλων παραρτημάτων. Βεβαίως ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ὑπάρχουσι καὶ εἴδη μὴ καλλιεργηθέντα ἔτι παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐκ τῆς γενικῆς ἐρεύνης οὐδὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω ἐξέχον τὸ χρῶμα ἢ τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον νὰ μοὶ ἐφάνη ἄγνωστον. Τοὐναντίον πολλὰ τῶν μᾶλλον συνήθων ἐν Ἀθήναις, λαμπρὰ ἐκεῖ, πλήρη ζωῆς, δρόσου καὶ εὐωδίας, ἐνταῦθα ἦσαν οἱονεὶ χλωρωτικά, νοσταλγοῦντα ἥλιον καὶ αὔραν ἐαρινῆς αὐγῆς.

Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ κλῖμα τῶν Ἀθηνῶν ὑπερτερεῖ οὐχὶ μόνον τοῦ τῶν βορείων χωρῶν, ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ῥόδων, ἀλλὰ καὶ πολλῶν μεσημβρινῶν. Οἱ φιλανθεῖς λέγουσιν ὅτι εἴδη ῥόδων μετενεχθέντα ἐξ Ἰταλίας κατέστησαν περικαλλέστερα καλλιεργηθέντα ἐν κήποις τῶν Πατησίων. Ἐν Γερμανίᾳ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὰ κάλλιστα ῥόδα ἀνθοῦσιν ἐπὶ τῶν παρειῶν τῶν Γερμανίδων...

Περαιτέρω ἑλκύει τὴν προσοχὴν συλλογὴ ῥοδῶν ἐκ Πετρουπόλεως. Δὲν εἶνε τόσῳ πλουσία τὸν ἀριθμὸν ὡς ἡ ἑτέρα ἡ τῆς Δρέσδης, ἀλλὰ περιέχει εἴδη τινὰ ἀληθῶς περικαλλῆ καὶ σπάνια. Ἀναγράφω τὰ ὀνόματα τῶν μάλλον ἐξόχων: *Δοὺξ Βέλλιγκτων*, ῥόδον πορφυροῦν· *Γαλλικὸς θρίαμβος*, βυσσινόχρουν· ἡ *Γαλλία*, ῥοδόχρουν· *Βόρειον Σέλας*, αἱματόχρουν· *Ἀνάμνησις Βίκτορος Οὐγκώ*, σαρκόχρουν· *Κυρία Δαυΐδ*, παρεμφερές· *Ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης*, ἀγγλικὸν εἶδος γαλακτόχρουν πολύφυλλον. Οἱ φίλοι τῶν ῥόδων ἂς ζητήσωσι τὰ εἴδη ταῦτα ἵνα πλουτίσωσι τὰς συλλογάς των καὶ δὲν θὰ μετανοήσωσι.

Παρατρέχω ἄλλας ἧττον ἀξίας λόγου συλλογάς, καὶ πρὶν ἐξέλθω ῥίπτω τελευταῖον βλέμμα πρὸς ὅλον ἐκεῖνον τὸν ῥοδῶνα, ὃν ἀποτελοῦσιν ἑκατοντάδες φυτῶν. Ὅσῳ καὶ ἂν εἶν' εὔμορφα τὴν θέαν, ἀλλὰ κινοῦσιν ἀλγεινόν τι αἴσθημα ἐν ἐμοί. Μοὶ φαίνονται ὡσεὶ στενοχωρημένα, φυλακισμένα οὕτω ὑπὸ τὸ στακτόχρουν πανίον ὅπερ τἀποχωρίζῃ τοῦ οὐρανοῦ, κάλλη ταλαιπωρούμενα ἐν βαρβαρικῷ γυναικωνίτῃ.

Ὄχι! θέλω τὸ ῥόδον ἐλεύθερον, παγκόσμιον, δῶρον τῆς ἀνοίξεως, κοινὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Θέλω τὸ ῥόδον ὡς τὸ εἰκονίζει ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐγκωμιάζων:

Ἐγὼ στολίζω ζωντανοὺς, φορμίζω πεθαμένους!
Τῆς κυπρεμένης τὰ μαλλιά, τ' ἀνύπαντρης τὰ στήθια
Τῆς χήρας τὸ προσκέφαλο, τῆς καλογρηᾶς τὸ ῥάσο!

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

Δ*

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ

Ἡ *Ἑστία* ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 593 φύλλῳ αὐτῆς ἀναφέρει ὅτι ἐν τοῖς δημοσιεύμασι τοῦ Max Müller καὶ τοῦ Schiefner (Schäfer?) ὑπάρχει μῦθος Σινικός, ὁμοιάζων πρὸς τὴν γνωστὴν κρίσιν τοῦ Σολομῶντος, ἐπιλέγουσα «ἀπόκειται εἰς τοὺς περὶ τὴν συγκριτικὴν μυθολογίαν ἀσχολουμένους νὰ ἐξαγάγωσι συμπεράσματα ἐκ τῆς μεγάλης ταύτης ὁμοιότητος».

Τὸ γεγονός, οὗ ποιεῖται μνείαν ἡ *Ἑστία*, δὲν εἶναι μοναδικόν. Ἐν τῷ προτελευταίῳ Διεθνεῖ Συνεδρίῳ τῶν Ἀνατολιστῶν, συνελθόντι τῷ 1883 ἐν Λάϋδεν τῆς Ὁλλανδίας, ὁ διάσημος ἰταλὸς ἰνδολόγος G. Lignana ὑπέβαλεν ἔκθεσιν περὶ λίαν περιέργων τινῶν εὑρημάτων ἐν Πομπηΐᾳ. Ταῦτα ἦσαν τοπογραφίαι τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου, μετὰ οἰκιῶν καὶ ναΐδρίων αἰγυπτιακῶν, νηῶν μετὰ πρωρῶν ζωηφόρων, σκηναὶ ἀποκρύπτουσαι μυστήρια ὄχι βεβαίως σεμνά, κροκόδειλοι καὶ ἱπποπόταμοι καταπίνοντες καὶ ἐξεμοῦντες πυγμαίους, ἔπειτα σκηνή τις δικαστικὴ μετὰ στρατιωτῶν, θεατῶν, δικαστῶν, δημίων καὶ μιᾶς ἀπανθρώπου μητρός, εἶτα τίγρεις, λέοντες καὶ ἄλλα διάφορα. Ἐπέστησεν ἰδίως τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐν τῷ Συνεδρίῳ ὁ κ. Lignana ἐπὶ μιᾶς σκηνογραφίας, ἧς καὶ παρουσίασεν ἡμῖν φωτογραφικὸν πανομοιότυπον. Ἐπὶ ἑξέδρας τινὸς ἀπέναντι σκηνῆς κάθηνται τρεῖς δικασταί, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν σειρὰ στρατιωτῶν· ἀπέναντι τῶν δικαστῶν παρίσταται γυνὴ γονυκλινὴς καὶ ἱκετεύουσα, καὶ ὀλίγον ὄπισθεν τράπεζα τρίπους, καὶ ἐπ' αὐτῆς νήπιον γυμνόν, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ὁποίου ἀνὴρ φέρων μάχαιραν, δι' ἧς θέλει νὰ φονεύσῃ τὸ νήπιον· ὀλίγον ἀπωτέρω ἄλλη τις γυνὴ *ἀδιαφοροῦσα* πρὸς τὰ συμβαίνοντα· ἐν τῷ βάθει τῆς σκηνογραφίας θεαταὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες· δύο ἰδίως ἄνδρες ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν τοῦ παρατηρητοῦ, ὧν ὁ εἷς, ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ἐπιθυμεῖ τὸν φόνον τοῦ νηπίου, ὁ ἄλλος δὲ φοβεῖται.

Ἄρα ἀπεκαλύφθη ἡ ζωγραφία αὕτη ἐν οἰκίᾳ τινί, ἥτις ἐξεχώσθη ὑπὸ τὴν λάβαν τοῦ Βεζουβίου, ἡ γενικὴ γνώμη, καὶ θεολόγων μὴ ἐξαιρουμένων, ἦτο, ὅτι ἡ σκηνὴ οὐδὲν ἄλλο παρίστα ἢ περίφημον *κρίσιν τοῦ Σολομῶντος*. Ὁ κ. Lignana ὑπεστήριξε τὴν γνώμην ταύτην ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου, καὶ τοι τινές, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐγνωμάτευσαν ὅτι ἦτο παράστασις τοῦ μύθου τοῦ Θυέστου καὶ Ὀρέστου, ἢ μία τῶν συνήθων δικαστικῶν σκηνῶν τῶν καταχθονίων· οἱ τρεῖς δικασταί, οἱ ἐπὶ τῆς ἑξέδρας καθήμενοι, θὰ ἦσαν οὗτος ὁ Μίνως, ὁ Αἰακὸς καὶ ὁ Ῥαδάμανθυς. Ἀλλ' οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος σκηνογραφίᾳ οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν εἰμὴ τὴν κρίσιν τοῦ Σολομῶντος. Ἠθέλομεν ἀναπτύξῃ ἐνταῦθα τοὺς ὑπὲρ τούτου λόγους, ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἰδίως εἶναι πῶς πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ τὸ φαινόμενον, ὅτι ἐν ταῖς ἰνδικαῖς παραδόσεσιν ἀπαντῶσι πολλαί, αἵτινες μεγάλην καὶ καταπληκτικὴν ὁμοιότητα ἔχουσιν εἴ τε πρὸς τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν εἴτε πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ ἱστορίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Εὐαγγελίων. Ἐν Πομπηΐᾳ π. χ., πῶς ἦσαν γνωσταὶ παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς παραδόσεις ἰουδαϊκαί; Ἴσως ἄρά γε ἐκ τῶν σχέσεων ἰουδαίων πρὸς ἐθνικούς; Ἀλλ' αὗται πρὸ τῆς καταστρεπτικῆς ἐκρήξεως τοῦ ἔτους 79 δὲν ἦσαν τηλικαῦται, ὥστε νὰ ἦναι διαδεδομένη μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν ἡ παράδοσις τῆς κρίσεως τοῦ Σολομῶντος μέχρις ἐξεικονίσεως ἢ καὶ παρῳδίας. Ἴσως ἡ εἰκὼν εἶναι ἔργον ἀλεξανδρινοῦ τινος, γινώσκοντος τὴν Π. Δ. ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι ὑπόθεσις ἁπλῆ καὶ ἐπιδεκτικὴ ἀντιρρήσεων.

Ἄλλως οὐχὶ ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις ἀπαντᾷ ἡ κρίσις τοῦ Σολομῶντος ἐν ταῖς ἰνδικαῖς παραδόσεσιν. Οὕτω π. χ. εὕρηται ἐν τῷ Καγκοὺρ μεταφράσει τιβετικῇ τοῦ Τριπιτάκα· ἐπίσης εὕρηται ἐν τοῖς *παλὶ τῶν Γατακὰ*. Τολμηρὰ θὰ ἦτο ἡ γνώμη ὅτι ἡ παράδοσις ἐξ Ἰνδιῶν μετεδόθη εἰς τοὺς Ἑβραίους· διότι εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι αἱ πηγαὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων συνετάχθησαν τὰ βιβλία τῶν Βασιλειῶν τῆς Π. Δ. εἶναι πολὺ ἀρχαιότεραι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀνεπτύχθη ὁ Βουδδισμὸς ἐν Ἰνδικῇ. Κυρίως εἰπεῖν λοιπὸν τὸ ζήτημα μένει ἄνευ θετικῆς καὶ ἐπὶ ἐπισήμων ἐγγράφων στηριζομένης λύσεως.

Ἀλλὰ καὶ τὸ γενικώτερον ζήτημα μένει ἀκόμη ἄλυτον. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ σήμερον ὅτι ὑπάρχει σχέσις τις μεταξὺ τῶν ἰουδαϊκῶν, ἑλληνικῶν καὶ αὐτῶν τῶν χριστιανικῶν ἰδεῶν καὶ παραδόσεων πρὸς τὰς βραχμανικὰς καὶ βουδδιστικάς. Ἀλλὰ πῶς ἐξηγητέα ἡ σχέσις αὕτη; Ἐνταῦθα ἀπαιτεῖται κρίσις *αὐστηρὰ καὶ ἀμερόληπτος*. Πῶς ἐξηγητέα ἡ σχέσις μεταξὺ ἑλληνικῶν καὶ ἰνδικῶν ἰδεῶν καὶ παραδόσεων; Μέχρι τινὸς ἐπιστεύετο ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν μύθων τῶν κλασικῶν Ἑλλήνων μετεκομίσθησαν εἰς Ἑλλάδα ἐξ Ἰνδιῶν· ἀλλὰ πρῶτος ὁ κλεινὸς καὶ γεραρὸς ἀνατολιστὴς Weber ἀντέταξε δυσκολίας κατὰ τῆς παραδοχῆς τούτου καὶ ἀμφιβολίας τοιαύτας, ὥστε πολλοὶ ἐπίστευσαν ὅτι οὐχὶ οἱ ἑλληνικοὶ μῦθοι προῆλθον ἐξ Ἰνδιῶν ἀλλ' οἱ ἰνδικοὶ ἐξ Ἑλλάδος. Τὸ ζήτημα ἔγεινε γενικώτερον, καὶ οὐ μόνον οἱ μῦθοι τῶν κλασικῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ παραδόσεις αἱ περιεχόμεναι ἐν ταῖς διαφόροις φιλολογίαις, ἀνατολικαῖς καὶ δυτικαῖς, (τῆς ἰουδαϊκῆς συμπεριλαμβανομένης) συνεκρίθησαν πρὸς τὴν βραχμανικὴν καὶ βουδδιστικὴν φιλολογίαν τῶν Ἰνδιῶν. Καρπὸς τοῦ θαυμασίου τούτου ἔργου καὶ τῆς κοπιώδους συγκρίσεως ὑπῆρξεν ἡ πεποίθησις ὅτι *μέγα μέρος* τῶν μύθων ἐκείνων καὶ παραδόσεων ὑποθέτει μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πηγήν, ἰνδικήν. Ἀλλ' ἡ πεποίθησις αὕτη δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ παντοχοῦ καὶ περὶ πάντων. Τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ πολλῶν παραδόσεων τῆς Γραφῆς, αἵτινες ἀπαντῶσι καὶ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς. Ὑπάρχει παράδοξος ὁμοιότης μεταξὺ τῶν ἰνδικῶν παραδόσεων καὶ τῆς ἡμετέρας ἱερᾶς ἱστορίας. Ἀλλ' εἶναι λίαν πιθανόν, κατὰ τὸν ἄγγλον ἰνδολόγον Cust, ὅτι οἱ μῦθοι τῶν λεγομένων *Ψευδευαγγελίων* καὶ αἱ χριστιανικαὶ εἰκόνες νὰ εἰσέδυσαν εἰς τὴν Ἰνδικὴν διὰ μέσου τῶν Νεστοριανῶν. Τὸ αὐτὸ ἢ ὅμοιον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν παραδόσεων τῆς Π. Δ. αἵτινες ἀπαντῶσιν ἐν τῇ Ἰνδικῇ φιλολογίᾳ. Σημειωτέον ἄλλως ὅτι οὐχὶ πᾶσαι αἱ ἐν τῇ ἰνδικῇ φιλολογίᾳ ἀπαντῶσαι παραδόσεις εἶναι ἀρχαιότατα· τοὐναντίον πολλαί, ὡς τοιαῦται κατ' ἀρχὰς πιστευθεῖσαι, ἀπεδείχθησαν πολὺ νεώτεραι. Μήπως τὸ αὐτὸ δὲν συνέβη ἐν τῇ αἰγυπτιακῇ φιλολογίᾳ; Ὑπάρχει ἐνίοτε καὶ ὁμοιότης ὀνομάτων· ἀλλ' ἡ ὁμοιότης αὕτη εἶνε, κατὰ τὸν αὐτὸν Cust, τυχαία πολλάκις· οἱ δὲ κριτικοί, οἱ συζητοῦντες τοιαῦτα ζητήματα δὲν πρέπει νὰ λησμονῶσιν ὅτι ἁπλῆ σύμπτωσις γλώσσης οὐδὲν ἀποδεικνύει, καὶ ὅτι αἱ συμπτώσεις τῆς διανοίας δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ὅταν παραδεχθῶμεν σημεῖα κοινὰ τῶν ἀρχῶν, τῶν ἰδεῶν, τῶν συστημάτων τῆς Ἀνατολῆς, ἅτινα εἶναι ἀρχαιότατα.

Συμπεραίνομεν λοιπὸν λέγοντες ὅτι δὲν δυνάμεθα πάντοτε, ὁσάκις ἀπαντῶμεν παράδοσίν τινα κοινὴν παρὰ δύο ἢ πλειοτέροις ἀνατολικοῖς ἔθνεσι, νὰ εἴπωμεν ἀδιστάκτως ποῖον ὑπῆρξε τὸ δανεῖσαν καὶ ποῖον τὸ δανεισθέν.

Οἱ πρῶτοι διεκπλεύσαντες τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, τὰ περσικὰ καραβάνια τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Γάγγου δυνατὸν νὰ ἐξήγαγον καὶ εἰσήγαγον, συγχρόνως μετὰ τῶν ἐμπορευμάτων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, τὰς διδασκαλίας, τὰς σκέψεις, τὰς ἰδέας, αἵτινες ἀδύνατον εἶναι νὰ λησμονηθῶσι, τὰς λέξεις, αἵτινες, ἅπαξ λεχθεῖσαι, ζῶσι διαπαντός. Ἀλλὰ *τίς ὠφελεῖτο ἐκ τῆς συναλλαγῆς ταύτης*;.. Πολλὴ σοφία κατηναλώθη ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ ζητήματι καὶ θὰ καταναλωθῇ, ἄνευ θετικῶν καὶ ἀναμφισβητήτων ἐξαγομένων.

Ταῦτα, κύριε Συντάκτα, δημοσιεύσατε, ἂν τὰ κρίνετε ἄξια, ἐν τῇ ἀξιολόγῳ *Ἑστίᾳ*.

Ἐν Κερκύρᾳ, 20 Μαΐου 1887.

Σπυρ. Κ. Παπαγεωργιος.

ΤΟ ΣΥΝΘΗΜΑ

Κατὰ τοὺς ἀτυχεῖς ἐκείνους χρόνους τῆς δουλείας, ὁ Ἕλλην μόνην παρηγορίαν εἶχε τὴν θρησκείαν, ἀνακουφιζόμενος ἐκ τῶν ἀπειραρίθμων δεινῶν, ἅπερ κατεπίεζον αὐτόν. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἱερέως συνεκεντροῦτο ὅλη ἡ ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις αὐτοῦ. Ὁ ἔνδοξος ἀγὼν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἀνέδειξε πλείστους ἥρωας φέροντας τὸ ἱερὸν ἔμβλημα τῆς θρησκείας, μετὰ καρτερίας προκινδυνεύσαντας ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς δούλης ἡμῶν πατρίδος.

Ἐπίζηλον μεταξὺ αὐτῶν θέσιν δύναται νὰ καθέξῃ ὁ ἐν Ἁγίᾳ Λαύρᾳ ὑψώσας τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ εὐκλεὴς ἱεράρχης Γερμανός. Ὀλίγοι ἄνδρες, ὡς αὐτός, ἐν κρισίμοις πολιτικαῖς περιστάσεσι κατέδειξαν τόσην σύνεσιν καὶ ἑτοιμότητα πνεύματος. Μυηθεὶς ἐνωρὶς τὰ

τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, ἀπέβη ὁ δεξιὸς αὐτῆς βραχίων πολλοὺς προκρίτους τῆς Πελοποννήσου κατηχήσας μετέπειτα, καὶ πολλῶν τὴν συνδρομὴν ἐξασφαλίσας ὑπὲρ τοῦ Ἐπαναστατικοῦ κινήματος.

Πλεῖστα περὶ αὐτοῦ ἀνέκδοτα ἀναφέρονται μαρτυροῦντα τὸν μέγαν αὐτοῦ πατριωτισμόν, τὴν νοημοσύνην καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του. Ἀφηγηθῶμεν ἓν ἐκ τῶν πολλῶν.

*

Οἱ τῆς Πελοποννήσου πρόκριτοι διῃρημένοι ἕνεκα πολιτικῶν λόγων συνενοῦνται τέλος καὶ συγκροτεῖται ἡ τελευταία σύσκεψις ἐν Αἰγίῳ, καθ' ἣν ἀποφασίζεται ὁριστικῶς ἡ ἔναρξις τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος. Ἡ ἐπιτυχία τῆς συνδιασκέψεως ὀφείλεται εἰς τὸν Γερμανόν. Ὅ,τι οὗτος ἐπρότεινεν ἐν αὐτῇ ἐγένετο ἀμέσως δεκτόν. «Αἱ παρατηρήσεις του ἐδείξαν τὸν σύννουν πολιτικόν, αἱ προτάσεις του τὸν πατριώτην, ὄχι τῆς φαντασίας, ἀλλὰ τῆς καρδίας», λέγει ὁ Ι. Φιλήμων.

Ἀποφασισθέντος τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος, ἐπανακάμπτει εἰς Πάτρας ὁ Γερμανὸς ὅπως εἰδοποιήσῃ τὰ *παλληκάρια* τοῦ Μωριᾶ καὶ ὁρίσῃ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ ἐρρίπτετο ὁ περὶ τῶν ὅλων κύβος. Ἡ πραγματοποίησις τῶν προμελετηθέντων ἐπαρουσίαζε πλείστας δυσκολίας ἕνεκα τοῦ ἐπικρατοῦντος ἀνεβρασμοῦ παρὰ τοῖς Τούρκοις, οἱ ὁποῖοι αὐστηρότατα κατεσκόπευον τὰ κινήματα τῶν *ραγιάδων*. Ἀπαιτεῖτο μεγάλη προφύλαξις καὶ ἄκρα μυστικότης ὅπως μὴ διακινδυνεύσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ σπουδαῖος ἀγών.

Ὁ εὐκλεὴς ποιμενάρχης κάλλιστα ἠπίστατο τί ἐσήμαινεν *Ἐπανάστασις* καὶ πῶς ἔδει προσφορώτερον νὰ διοργανωθῶσι τὰ κατ' αὐτήν, ὅπως ἡ πλήρης ἡ ἐπιτυχία. Πρώτιστον καὶ κύριον αὐτοῦ μέλημα ἦν νὰ εἰδοποιηθῶσιν οἱ κάτοικοι τῶν Πατρῶν, χωρὶς νὰ μάθωσιν οἱ Τοῦρκοι τὸ προμελετώμενον σχέδιον τῆς ἐξεγέρσεως. Ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατὸν τὸ τοιοῦτον, ἀφοῦ ρητῶς ἀπηγορεύετο πᾶσα συνάθροισις πολιτῶν καὶ πανταχοῦ εὑρίσκοντο κατάσκοποι καὶ ὠτακουσταί; Οἱ πράγματι μεγάλοι ἄνδρες εἰς τοιούτας ἀνωμάλους καὶ δυσχερεῖς περιστάσεις δεικνύουσι τὴν πολιτικὴν αὐτῶν σύνεσιν καὶ τὸ ἠθικὸν σθένος τῆς ψυχῆς των, ὑπερπηδῶντες πᾶν κώλυμα, ἐκμηδενίζοντες πᾶσαν ἀντίδρασιν καὶ στέφοντες δι' ἐπιτυχίας τὰς μεγάλας ἐθνικὰς ἰδέας!

Ἦτο 19 Μαρτίου 1821. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐκάθητο μετ' ἄλλων προκρίτων ἐν τῇ κατοικίᾳ του συνδιαλεγόμενος περὶ διαφόρων ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν μετ' οὐ πολὺ ἀρχομένην Ἐπανάστασιν. Αἴφνης οἱ μεγάλοι αὐτοῦ ὀφθαλμοί, οἱ πρὶν κεκμηκότες ἐκ τῶν ἀγρυπνιῶν καὶ τῶν πολλῶν κακουχιῶν ἀνεζωογονήθησαν καὶ ἱλαρότης πρωτοφανὴς διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Ὡς σφριγῶν δεκαπενταετὴς νεανίας ἐγείρεται τῆς θέσεώς του καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἐμπίστους φίλους του «Εὕρον, τοῖς λέγει, τὸν τρόπον δι' οὗ θὰ εἰδοποιήσωμεν τοὺς Πατρινοὺς πότε θὰ ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος. Ὁ πασᾶς δὲν θὰ μάθῃ τίποτε. Οὐδέποτε θὰ φαντασθῇ ὅ,τι ταύτην τὴν στιγμὴν, χάριτι θείᾳ, συνέλαβον ἐν τῷ νῷ. Ἐγερθῆτε, ἀγαπητοὶ φίλοι, εἰδοποιήσατε τὰ *παλληκάρια* ὅτι αὔριον πρωὶ θὰ λειτουργήσω εἰς τὸν ναὸν τοῦ *Παντοκράτορος*, καὶ ἂς ἔλθουν ὅλοι νὰ λάβουν τὴν *λειτουργιὰ* καὶ τὴν εὐχήν μου. Μυστικότης καὶ ὑπομονὴ ἕως αὔριον».

*

Ὁ ἐν Πάτραις νῦν περικαλλὴς ναὸς τοῦ *Παντοκράτορος* κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἦτο μικρὸν καὶ ἄκομψον κτίριον χρησιμεῦον ὡς ἐκκλησία, ἐν ᾗ πολλάκις ἱερούργει ὁ ἀρχιεπίσκοπος Γερμανός. Ἐκεῖ, εἰς ἐπίσημον ἱεροτελεστίαν ἐκάλει τὸ ποίμνιόν του, ὁπόθεν διὰ λαμπρᾶς ἐπινοίας θὰ ἤναπτε τὴν μεγάλην πυρκαϊὰν τὴν φωτίσασαν διὰ δόξης ἀφθίτου τὴν νέαν Ἑλλάδα!

Ἀπὸ ὄρθρου βαθέος ὁ μικρὸς κώδων τῆς ἐκκλησίας ἤχει προσκαλῶν τοὺς Πατρινούς. Οἱ Τοῦρκοι φρουροὶ ἀνυπόπτως διήρχοντο τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ ὁ πασᾶς ἀνεπαύετο ἡδέως ἐπὶ πολυτελοῦς κλίνης.

Ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου ἡ μικρὰ ἐκκλησία καὶ τὸ προαύλιον αὐτῆς ἐπληρώθη κόσμου. Ὁ ποιμενάρχης παρακολουθούμενος ὑπὸ ἱερέων καὶ διακόνων διέσχισε μετὰ κόπου τὴν συμπαγῆ ἐκείνην ἀνθρωπίνην μάζαν, εὐλογῶν πάντας μὲ τὸ γλυκὺ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη, ὅπερ ἐπρόδιδε τὴν ἐνδόμυχον αὐτοῦ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν.

Ἐν μέσῳ βαθυτάτης σιγῆς ἤρχισεν ἡ ἀκολουθία τῆς λειτουργίας.

Μολονότι οἱ Τοῦρκοι ἦσαν βέβαιοι ὅτι ἡ θρησκευτικὴ συνάθροισις εἰς ἣν συνήθως προσεκάλει τὸ ποίμνιόν του ὁ Γερμανὸς δὲν θὰ εἶχε σοβαρὰς συνεπείας, οὐχ ἧττον ἔλαβον τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις ἐκ φόβου μήπως ἡ ἁπλῆ φράσις τοῦ *Κύριε ἐλέησον* μετετρέπετο αἰφνιδίας εἰς βροντώδη φωνὴν πυροβόλου.

Ὅλων τὰ βλέμματα ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὴν συμπαθητικὴν μορφὴν τοῦ ἱεράρχου καὶ προσπάθουν νὰ διεισδύσουν εἰς τοὺς ἀποκρύφους αὐτοῦ λογισμούς, ὅπως μάθωσί τι νέον περὶ τῆς ἐγκυμονουμένης ἐξεγέρσεως τῆς δούλης πατρίδος των.

Ἦλθεν ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θὰ ἐλάμβανον ἀπὸ τὰς ἁγίας αὐτοῦ χεῖρας τὸ *ἀντίδω-*

ρον μετὰ τῆς εὐλογίας του. Γέροντες, ἄνδρες, νέοι, γυναῖκες, νεάνιδες, ὅλοι ἀνεξαιρέτως ὤφειλον νὰ προσέλθωσιν ἐνώπιόν του. Σφοδρὰ συγκίνησις κατεῖχε πάντας καὶ μυστηριώδης φωνὴ τοῖς ἔλεγε: προσοχή! Ὁ πόλεμος ὁριστικῶς σήμερον ἀποφασίζεται καὶ ἴσως μετ' ὀλίγον ποταμηδὸν χυθῇ τὸ αἷμα ἀθώων πλασμάτων, ὡς ἐξιλαστήριον πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἐλευθερίας!

Ἐπὶ λευκοῦ τεμαχίου χάρτου εἶχεν ἐπιμελῶς διπλωθῆ τὸ ἀντίδωρον, ὅπερ διενέμετο ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Ἐντὸς αὐτοῦ περιείχετο ζείδωρος ἄρτος, τὸ σεπτὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ αἱ λέξεις;

«*Αὔριον τὸ πρωὶ τ' ἀνάψῃ τὸ τουφέκι γιὰ τὴν ἐλευθεριὰ τῆς γλυκειάς μας Πατρίδος.*»

Ἰδοὺ *τὸ σύνθημα!* Ἁπλούστατον στρατήγημα, ἱκανὸν ὅμως νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀνίσου ἐκείνου ἀγῶνος, ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ κριθῇ ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ σύνθημα, ὡς εἰκός, ἐπέτυχεν, εἰδοποιηθέντων τῶν ὁπλαρχηγῶν, τοῦ δ' ἐχθροῦ διατελοῦντος ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τοῦ ἐπιτελεσθέντος σεβαροῦ γεγονότος.

Τὴν ἐπαύριον 21 Μαρτίου εἰς τὰς 3 μ. μ. ἐρρίφθη ὁ πρῶτος πυροβολισμὸς καὶ κατελήφθησαν ἐξ ἀπροόπτου τὰ ἐπίκαιρα τῶν Πατρῶν μέρη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, οἱ ὁποῖοι παντα-χοῦ ἐνέσπειρον φόβον καὶ τρόμον.

Ἡ ἐπιτυχία ἰδίως τοῦ στρατηγήματος ὀφείλεται εἰς τὴν ἄκραν μυστικότητα τοῦ εὐκλεοῦς ἱεράρχου, ὅστις οὐδενὶ ἀνεκοινωσέν τι, ἀλλ' ἀφ' ἑσπέρας κλεισθεὶς ἐν τῷ δωματίῳ του, μόνος παρεσκεύασε τὴν πολεμικὴν διαταγήν, δι' ἧς ἠλέκτρισε τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ὁπλαρχηγῶν. Ἀφοῦ δὲ εἶδεν ἀναφθεῖσαν τὴν πυρκαϊὰν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἀνήγγειλε πρῶτος αὐτὴν εἰς τοὺς προξένους τῶν Δυνάμεων, ἐτακτοποίησε παραχρῆμα μερικάς του ὑποθέσεις, ἀφῆκε καταλλήλους ἀντιπροσώπους ἐν τῇ ἐπισκοπῇ του καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀχαΐας, κηρύσσων πανταχοῦ τὴν ἔναρξιν τῆς Ἐπαναστάσεως!

Μετὰ τέσσαρας δὲ ἡμέρας, τὴν 25 Μαρτίου 1821, ὕψωσεν ἐπισήμως ἐν Ἁγίᾳ Λαύρᾳ τὴν σημαίαν τῆς Ἐθνεγερσίας ἐνώπιον τῶν ἐπισημοτέρων ἀρχηγῶν τοῦ Μωριᾶ, διαλαλήσας ἐκεῖθεν τὴν ἀνάστασιν τοῦ πολυπαθοῦς Γένους μας.

Κ. Δ. Καπραλος

Οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τῆς τέχνης δὲν εἶνε σπάνιον νὰ ἀποθνήσκωσι πεινῶντες, καὶ νὰ ἐξακολουθῶσι καὶ μετὰ θάνατον τρέφοντες σκώληκας καὶ βιογράφους.

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐν Παρισίοις συνῆλθεν ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Φλουράνς, διεθνὲς συνέδριον τῶν ἀστρονόμων, οὗ σκοπὸς ἦτο ἡ σύνταξις φωτογραφικοῦ χάρτου τοῦ οὐρανίου στερεώματος. Ἡ συνέλευσις τοῦ συνεδρίου τούτου δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀφετηρία νέας ἐποχῆς διὰ τὴν ἀστρονομίαν. Τοσοῦτον καλῶς δὲ ἐννοήθη τοῦτο πανταχοῦ, ὥστε οἱ διευθυνταὶ πάντων τῶν ἀστεροσκοπείων τῆς ὑφηλίου καὶ οἱ διασημότεροι τῶν ἀστρονόμων προθύμως ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ παρισινοῦ ἀστεροσκοπείου, τοῦ ἀντιναυάρχου Μουσσέ. Τοὺς βραδεῖς καὶ ἀμεθόδους τρόπους, τοὺς μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ οὐρανοῦ, θὰ διαδεχθῶσιν ἄλλοι ἀκλούστεροι, ὁμοιόμορφοι καὶ ἰσχυρότατοι. Ἡ φωτογραφία θὰ ἀντικαταστήσῃ μετ' ὀλίγον πανταχοῦ τοὺς παρατηρητάς. Ὁ φωτογραφικὸς ὀφθαλμὸς διακρίνει ἀσφαλέστερον καὶ εἰς ἀποστάσεις πολλῷ μείζονας ἢ ὁ ἀνθρώπινος, ὑπερέχει δ' αὐτοῦ κατὰ τοῦτο, ὅτι τηρεῖ τὰ ἀποτυπώματα τῶν ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν προσέπεσεν. Οὕτω δυνάμεθα νὰ βολιδοσκοπήσωμεν τὰ μυστηριώδη βάθη τοῦ οὐρανίου στερεώματος καὶ νὰ διακρίνωμεν ἀστέρας, οἵτινες διαφεύγουσι τὸν ἔλεγχον καὶ τοῦ ἰσχυροτέρου τηλεσκοπίου. Ἡ φωτογραφία ἀναπαριστᾷ οἱανδήποτε εἰκόνα ἣν οἱ μᾶλλον δεξιοὶ παρατηρηταὶ καὶ σχεδιασταὶ οὐδέποτε θὰ ἠδύναντο νὰ ἀποδώσωσι μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας καὶ λεπτότητος. Καὶ ἡ ἀπεικόνισις αὕτη δύναται νὰ χαραχθῇ ἀνεξιτήλως, νὰ μελετηθῇ ἐν τῇ σιγῇ καὶ τῇ μονώσει τοῦ ἐπιστημονικοῦ σπουδαστηρίου, νὰ μεταδοθῇ ἀκεραία καὶ πλήρης εἰς τοὺς ἐπιγενομένους.

Ἐν τοῖς ἀστεροσκοπείοις ἡ ἐπιπονωτέρα, ἡ μᾶλλον ἄχαρις, ἡ καταναλίσκουσα πλειότερον χρόνον ἐργασία εἶνε ἡ τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀκριβοῦς τῶν ἀστέρων θέσεως, ἡ *οὐράνιος γεωγραφία* οὕτως εἰπεῖν. Τὸ ἐπίπονον τοῦτο ἔργον δὲν ἐκτελεῖται μόνον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συντάξεως οὐρανίων χαρτῶν, χάριν τῶν ἐρασιτῶν τῆς ἀστρονομίας, ἀλλ' ἐπὶ τέλει λίαν σπουδαιοτέρῳ. Γινώσκομεν τὰς κινήσεις τῶν ἀστέρων τῶν ἀποτελούντων μέρος τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος, κομητῶν τινων.... καὶ οὐδὲν πλέον. Περὶ τῶν κινήσεων τῶν μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένων ἀστέρων γινώσκομεν ἐλάχιστα. Γινώσκομεν προσέτι ὅτι ὁ ἥλιος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν στρεφομένων πλανητῶν προβαίνει πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους, ἀλλὰ πέραν τούτου; Ποῖαι εἶνε αἱ καθαυτὸ κινήσεις τῶν νεφελωμάτων, τῶν ἀστερισμῶν; τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο σύστημα τοῦ Γαλαξίου ποῦ κατευθύνεται; συνελόντι εἰπεῖν ποῖοι

νόμοι διέπουσι τὰς κινήσεις τῶν ἀστέρων τούτων, τῶν μόλις γνωστῶν; Μόλις μετὰ παρατηρήσεις αἰώνων πολλῶν θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ὁρισθῶσιν αἱ μετακινήσεις, αἵτινες σχεδὸν παρέρχονται ἀπαρατήρητοι κατὰ τὸν βίον ἑνὸς ἀνθρώπου. Πρὸς διαφώτισιν τῶν μεγάλων τούτων προβλημάτων καταρτίζονται χάρται καὶ συντάσσονται κατάλογοι. Ἀλλ' ὁποῖαι εἶνε αἱ ἀπαντώμεναι δυσχέρειαι! Ὁ ἀστρονόμος ὀφείλει κεκλιμένος ἐπὶ τῶν νώτων νὰ διέλθῃ νύκτας ὁλοκλήρους, μὲ τὸ ὄμμα εἰς τὸ τηλεσκόπιον ἵνα δυνηθῇ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν κίνησιν τῶν ἀστέρων. Καὶ μεθ' ὅλην ταύτην τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, πόσα ἀράγε εἶνε τὰ συμβαίνοντα σφάλματα; Ἀπὸ τοῦ Ἱππάρχου ἤρξατο ἡ σύνταξις μεγάλων καταλόγων, ὡς τῶν τοῦ Πιάτζη, τοῦ Λακλάνδ, τοῦ Μπαγού, τοῦ Ἀργελάνδρου κτλ. Καὶ ὅμως ἐν μὲν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ κατεγράφησαν μόνον 324,188 ἀστέρων, ἐν δὲ τῷ νοτίῳ 133,659. Πηνελόπειος ἱστὸς τὸ ἔργον, διότι ἅμα ὡς περατωθῇ, ἐγείρονται ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἀκριβείας του καὶ ζητεῖται ἔλεγχος. Ἀπὸ τοῦ 1865, δεκὰς ἀγγλικῶν καὶ γερμανικῶν ἀστεροσκοπείων ἤρξαντο τοῦ καθορισμοῦ τῶν θέσεων 130,000 ἀστέρων καὶ ὅμως ἡ ἐργασία πολὺ ἀπέχει τοῦ πέρατος. Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ μετὰ κόπους ἑκατονταετηρίδος ὁλοκλήρου οὐδέποτε συνετάχθη ἀκριβὴς οὐράνιος χάρτης.

Ἀλλὰ διὰ τῆς φωτογραφίας ἡ ὄψις τῶν πραγμάτων μεταβάλλεται. Αὐτὸ τὸ στερέωμα θὰ ἀποτυπωθῇ ἐπὶ τῶν φωτογραφικῶν πλακῶν καὶ πᾶσα πλάνη εἶνε ἀδύνατος. Ὁ ἀστρονόμος Στρούβε συνέκρινε μέρος τοῦ οὐρανίου φωτογραφικοῦ χάρτου τῶν ἀδελφῶν Ἀνρῦ πρὸς τὸ ἀντίστοιχον μέρος τοῦ χάρτου τοῦ Ἀργελάνδρου, εὗρε δ' ὅτι ἐπὶ ἐπιφανείας τεσσάρων τετραγωνικῶν μέτρων ὁ δεύτερος χάρτης περιέχει πεντακισχίλιους ἀστέρας, ἐνῷ ὁ πρῶτος περιέχει ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδας.

Ὁ μέγας χάρτης ὅστις πρόκειται νὰ συνταχθῇ νῦν τῇ ἀποφάσει τῆς ἐν τῷ Ἀστεροσκοπείῳ τῶν Παρισίων συνελθούσης διεθνοῦς συνόδου, θὰ περιλάβῃ οὐ μόνον τοὺς εἰς γυμνὸν ὀφθαλμὸν ὁρατοὺς ἑξακισχίλιους ἀστέρας, ἀλλὰ καὶ τὰ 15 ἢ 20 ἑκατομμύρια τῶν ἀστέρων τῶν ὁρατῶν διὰ τῶν ἰσχυροτάτων τηλεσκοπίων. Τὸ ἔργον τῆς συντάξεως τοῦ χάρτου κατανεμόμενον μεταξὺ δώδεκα ἀστεροσκοπείων, πιστεύεται ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ περατωθῇ ἐντὸς δεκαετίας. Ὁ χάρτης οὗτος θὰ ἀποτελεσθῇ ἐκ 1800—2000 φύλλων, ἀπαραιτήτων, ὅπως παρασταθῇ εἰς κλίμακα ἀνάλογον ἡ ἐπιφάνεια τῆς οὐρανίου σφαίρας. Εἰς τοὺς ἐπιγενομένους θὰ κληροδοτηθῇ οὕτως ἀκριβὴς ὁ χάρτης τοῦ οὐρανίου στερεώματος κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος, καὶ ὅτε οἱ μέλλοντες ἀστρονόμοι θὰ ἐπιχειρήσωσι πάλιν τὴν ἀπογραφὴν τοῦ οὐρανοῦ, μετ' ἀκριβείας θὰ ἀνεύρωσιν τὰς ἐν αὐτῷ ἐπελθούσας μεταβολὰς καὶ ἐκ τούτων βεβαίως θὰ συναγάγωσι σπουδαῖα συμπεράσματα.

Ἀλλ' ὁ φωτογραφικὸς ὀφθαλμὸς οὐ μόνον διακρίνει καὶ καθορίζει τὴν θέσιν τοῦ ἀστέρος, ἀλλὰ δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ τὴ χημικὴν αὐτοῦ σύνθεσιν. Ὁποῖαι ἀπόψεις ἀνοίγονται εἰς τὴν ἀστρονομίαν! Μόλις ἡ ἠὼς τῆς ἐπιστήμης καταυγάζει τὸν κόσμον! Τὸ ἐν Παρισίοις ἀστρονομικὸν συνέδριον ἔσται ὁ κρίκος ὁ ἑνῶν τὸ παρὸν πρὸς τὸ μέλλον. Συνέταξε τὸ πρόγραμμα τῶν γενησομένων ἐργασιῶν καὶ εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ κόσμου θὰ ἀρχίσῃ συγχρόνως τὸ ἔργον! Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Δαγέρρου θὰ ἀποκαλύψῃ ἡμῖν τὰ ἄδυτα τῆς οὐρανίου σφαίρας. Ἡ γῆ γηράσκει, ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη μεγαλοφυΐα, ἡ ἀεὶ ἠβῶσα διασχίζει θριαμβευτικῶς τὴν πυκνὴν ἀχλύν, τὴν καλύπτουσαν τὰ μυστήρια τῆς δημιουργίας.

Δ. Κ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΛΕΣΣΕΨ

Ὁ βίος τοῦ Φερδινάνδου Λεσσέψ δὲν ἦτο βέβαια φυσικὸν νὰ διαρρεύσῃ ὡς ὁ τοῦ τυχόντος γαιοκτήμονος ἄνευ ἐνδιαφερόντων ἐπεισοδίων, τὸ δὲ περιεργότερον μεταξὺ τῶν πλείστων τοιούτων εἶνε τὸ ἑξῆς, ὅπερ ἀνεκάλυψε καὶ διεκωδώνισεν ὁ βερολινεῖος τύπος κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ μεγαλοφυοῦς Γαλάτου διατριβὴν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ Λεσσέψ καὶ ὑπὸ σωματικὴν ἔποψιν εἶνε ἓν ἐκ τῶν ἐκτάκτων ἐκείνων φαινομένων, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ἐχάρισεν ὅσην δύναται νὰ χαρίσῃ ρώμην καὶ εὐεξίαν διὰ νὰ παρατείνωσι τὸν ἐπὶ γῆς δραστηριώτατον βίον των μέχρις ἑκατὸν καὶ πλέον ἐτῶν. Τώρα, ὀγδοήκοντα καὶ δύο ἐτῶν γέρων, διατηρεῖ ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ ὅλην τὴν δροσερότητα τῆς νεανικῆς τῶν ἐγγόνων του ἡλικίας, περὶ αὐτοῦ δὲ τοὐλάχιστον ἀληθεύει ἡ ἀραβικὴ ἐκείνη ῥῆσις, καθ' ἣν οἱ ἥρωες εἶνε πάντοτε προωρισμένοι δὶς κατὰ σειρὰν ν' ἀπολαύσωσι τοῦ ἐπιγείου βίου. Χηρεύσας ὡς πατὴρ ἀγέλης ὅλης τέκνων ἐνυμφεύθη πρὸ δεκαετίας μόλις, ἤτοι ἡλικίας 68 ἐτῶν, δεκαοκταέτιδα νεάνιδα, ἐξ ἧς ἐγέννησεν ἄλλην ἡμίσειαν δωδεκάδα τέκνων. Τὸ ἀπίστευτον ὅσον καὶ γόνιμον τοῦτο συνοικέσιον συνωμολογήθη κατὰ τὸν ἀκόλουθον ρωμαντικώτατον τρόπον. Ὁ Λεσσέψ ἐσύγκλιζε τακτικῶς κατὰ τὰς περιοδικὰς ἐν Παρισίοις διατριβάς του παρά τινι παλαιόθεν γνωστῇ αὐτῷ οἰκογενείᾳ, ἐπροτίμα δὲ νὰ συνδιαλέγηται μετὰ τῶν εὐγενῶν τοῦ οἴκου ἐκείνου θυγατέρων, πρὸς ἃς δὲν ἀπέκαμνε νὰ διηγῆται τὰς περιοδείας του καὶ τὰ ποικίλα κατ' αὐτὰς ἐπεισόδιά του. Μνημονεύσας ἡμέραν τινὰ καὶ τῶν ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην ὁδοιποριῶν του ἀνέφερεν, ὅτι ἕνεκα τῆς χηρείας του ἦτον ἐκτεθειμένος εἰς πολλοὺς ἀπὸ μέρους τῶν Ἀράβων κινδύνους, οἱ ὁποῖοι συχνότατα τὸν παρηνώχλουν δι' ὑπόπτων ἐρωτήσεων, διότι οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι δὲν κατώρθωσαν ποτὲ οὐδὲ νὰ φανταασθῶσι κἄν, ὅτι δύναται νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἄνευ συζύγου. Ἡ ὡραιοτάτη ἐκ τοῦ γυναικείου του ἀκροατηρίου ἐτόλμησε καὶ ἠρώτησε τὸν Λεσσέψ, διατὶ τότε δὲν νυμφεύεται λοιπόν;— Διότι εἶμαι γέρων ἤδη, ὑπέλαβεν ὁ Λεσσέψ, καὶ μετ' ὀλίγον προσέθηκε, «καὶ διότι μόνον νέαν γυναῖκα δύναμαι νὰ ἀγαπήσω, καὶ διότι καμμία βέβαια νέα δὲν θέλει νὰ μὲ πάρῃ.»—Τίς οἶδε, ἀπήντησε τότε ἡ σεμνὴ κόρη καὶ ἔμεινε συλλογισμένη. Ὁ Λεσσέψ ἤρχισε νὰ διηγῆται ἄλλα πράγματα καὶ μεταξὺ λόγων ὡμίλησε καὶ περὶ τῶν ὡραίων τῆς Ἱεριχοῦς ῥόδων, τὰ ὁποῖα ἔχωσι μάλιστα τὴν περίεργον ἰδιότητα ν' ἀνθίζουν ἀφοῦ μαρανθοῦν καὶ ξηρανθοῦν, ἅμα τὰ βάλῃ τις εἰς τὸ νερόν.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὅταν πάλιν ἐπεσκέφθη κατὰ τὴν συνήθειάν του ὁ Λεσσέψ τὴν οἰκογένειαν, ἡ ὡραία κόρη τὸν ἐπληησίασε καὶ προσφέρουσα ἐντὸς ποτηρίου ῥόδον δροσερώτατον εἶπε πρὸς τὸν Λεσσέψ:—«Ὅ,τι θαῦμα ἔκαμε τὸ νερὸν εἰς αὐτὸ τὸ ῥόδον, τὸ ἴδιον ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἔρως εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν.» Ὁ Λεσσέψ δὲν ἐχρειάσθη πολλὴν ὥραν διὰ νὰ ἐννοήσῃ τὸν ὑπαινιγμόν, καὶ μετ' ἀγάπης ἀτενίζων πρὸς τὴν κόρην εἶπεν· «Ἂν ἔχῃς τὸ θάρρος, κόρη μου, νὰ ἑνώσῃς τὴν τύχην σου μὲ τὴν ἰδικήν μου, ἰδού, ἔχεις τὴν χεῖρά μου!» —Ὁ γάμος οὗτος ὑπῆρξεν εὐτυχέστατος, καὶ ἡ μετὰ δεκαετῆ σήμερον συμβίωσιν ἀκμαιοτάτη γυνή, ἥτις συνώδευσε τὸν ἐπιχειρηματικώτατον σύζυγον καθ' ὅλα τὰ μακρὰ καὶ ἐπίπονα ταξείδιά του, ὅταν ἀρχίσῃ ὁ Λεσσέψ καμμίαν διήγησιν, κρέμαται αὐτὴ ἀπὸ τῶν χειλέων του καταγοητευμένη.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Καθὼς ὁ εἰς δριμύτατα ποτὰ συνεθισθεὶς οὐρανίσκος ἀποστρέφεται ἐπὶ τέλους καὶ τὰ ἡδύτατα τῶν σικέρων, οὕτω καὶ ὁ εἰς ὕβρεις τερπόμενος λαὸς προτιμᾷ πάσης ἄλλης ἀναγνώσεως τὰς λοιδόρους ἐφημερίδας.

—

Ἐὰν ἡ πραγματικότης εἶνε παροδικὴ καὶ ἡ ἰδέα ἀθάνατος, τότε τὸ ἰδεῶδες ἀποτελεῖ τὴν πραγματικότητα.

—

Οἱ μεγαλοφυεῖς ἄνθρωποι ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ αἰνίγματα· γίνονται καταληπτοὶ μόνον ἀφοῦ ἀποκαλύψωσι τί κρύπτουσιν ἐν τῷ νῷ αὐτῶν.

—

Καλλίτερον νὰ ἔχῃ τις δύο νόσους παρὰ δύο ἰατρούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Χρησιμωτάτη τελειοποίησις ἐφηρμόσθη ἐσχάτως εἰς τὰ ὡρολόγια τοῦ θυλακίου ὑπὸ Γάλλου τινὸς ὀνόματι Ἀρμάνδου Σβόμπ. Ἡ τελειοποίησις αὕτη ἐκπληροῖ ἀνάγκην λίαν αἰσθητὴν εἰς πολλὰς περιστάσεις. Ἐνοικιάζει τις π. χ. ἅμαξαν ἢ λέμβον μὲ τὴν ὥραν, παίζει σφαιριστήριον κτλ. Ἡ ὥρα εἶνε 1,25', ἐγκαταλείπει δὲ τὴν ἅμαξαν ἢ τὴν λέμβον τὴν 1,57'. Πρὸς ἀκριβῆ ἐξεύρεσιν τῆς παρελθούσης ὥρας ἀπαιτοῦνται ὑπολογισμοὶ οὐχὶ ἄκοποι, ἀπαιτεῖται δέ τις ἐνίοτε καὶ πολλάκις λησμονεῖ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως. Τὸ νέον ὡρολόγιον καταργεῖ πᾶσαν δυσκολίαν. Ῥίπτων τις ἐπ' αὐτοῦ ἁπλοῦν βλέμμα εὑρίσκει σημειωμένον μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας τὸ ζητούμενον. Ὁ τρόπος δὲ εἶνε ἁπλούστατος. Ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ ὡρολογίου, παρὰ τὸν μικρὸν δίσκον τῶν δευτερολέπτων, εὑρίσκεται ἕτερός τις δίσκος, σημειῶν τὰς δώδεκα ὥρας, καὶ ἔχει δύο δείκτας ὡς πάντα τὰ ὡρολόγια. Τὸ ὡρολόγιον οὕτω δεικνύει δὶς τὴν ὥραν, τὸ μὲν ἐπὶ τῆς κυρίας πλακός, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ προσθέτου μικροῦ δίσκου. Ἐκ πρώτης ὄψεως τοῦτο φαίνεται ἀνωφελὴς πολυτέλεια, ἀλλ' ἡ ὕπαρξις τοῦ μικροῦ δίσκου ἔχει τὸν λόγον της. Ἐὰν τις πιέσῃ μικρὸν ἐλατήριον, τεθειμένον εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὡρολογίου, οἱ δύο δεῖκται τοῦ προσθέτου δίσκου φέρονται ἀμέσως ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς μεσημβρίας, ἐντεῦθεν δὲ ἄρχονται ἐκ νέου τῆς πορείας αὐτῶν. Ἐν τούτῳ ἔγκειται ἡ εὐφυὴς τελειοποίησις τοῦ Γάλλου ἐφευρέτου. Καὶ τῷ ὄντι εἶνε 4,8', μ. μ. λόγου χάριν· ἀνέρχεσθε εἰς τὴν ἅμαξαν· πιέζετε τὸ μικρὸν ἐλατήριον καὶ οἱ δεῖκται ἐπανέρχονται εἰς τὴν μεσημβρίαν. Ὅταν παρατήσητε τὸ ὄχημα, ὁ μικρὸς δίσκος δεικνύει 2,45'. Ἄρα ἐκρατήσατε αὐτὸ ἐπὶ δύο ὥρας καὶ τεσσαράκοντα πέντε λεπτά. Τὸ ὡρολόγιον εἶνε ἐν ταῖς κοιναῖς τοῦ βίου χρείαις κατὰ τοσοῦτον προτιμότερον τοῦ χρονομέτρου, ὅπερ ἄλλως εἶνε ἀπαραίτητον διὰ πᾶσαν λεπτομερῆ καὶ ἀκριβῆ παρατήρησιν, καθόσον καὶ εὐθηνότερον εἶνε καὶ ὁ μηχανισμὸς αὐτοῦ πολὺ ἁπλούστερος διορθούμενος ἐν περιπτώσει βλάβης, ὑπὸ οἱουδήποτε ὡρολογοποιοῦ.

Ἐμνημονεύθη ἤδη ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» τὸ περίεργον φαινόμενον τῆς παρατηρηθείσης γεωγραφικῆς ἀλλοιώσεως τῶν παραλίων τῆς Βαλτικῆς. Συγκρίνων τις τὸν ὑπὸ τοῦ Ρώσσου κ. Βενσυκὼφ καταρτισθέντα ἐ-

σχάτως τοπογραφικὸν χάρτην τῶν παραλίων τούτων, πρὸς τοὺς χάρτας τοὺς ἀπὸ τῶν ἐτῶν 1810—1815 χρονολογουμένους, παρατηρεῖ καταδήλως ὅτι αἱ ἀκταὶ τῆς Βαλτικῆς ὑπόκεινται εἰς διηνεκῆ ὕψωσιν. Πολλαὶ νῆσοι μετεμορφώθησαν εἰς χερσονήσους, πολλὰ δὲ ὕφαλα τμήματα γῆς εἰς νήσους καὶ παραλίας. Ὁ διευθύνων τὰς κατὰ τὰ παράλια ἐκεῖνα τοπογραφικὰς ἐργασίας Ρῶσσος συνταγματάρχης Βονσδόρφ ἔλαβε παρὰ τῶν κατοίκων διαφόρους πληροφορίας, αἵτινες δηλοῦσι τὸ μέτρον τῆς ἐπελθούσης ἀνυψώσεως. Οὕτω οἱ κάτοικοι τοῦ νοτιοδυτικοῦ μέρους τῆς Φιλλανδίας καὶ οἱ τοῦ γείτονος ἀρχιπελάγους τῶν Ἀλανδῶν νήσων ὑπέδειξαν αὐτῷ διάφορα μέρη, ἅτινα πρό τινων ἐτῶν ἦσαν ἐντελῶς ὕφαλα, νῦν δὲ μετεβλήθησαν εἰς λειμῶνας παχυχλόους, κήπους καὶ ἀγροὺς ἀκόμη. Γῇ προνοίᾳ τῆς κυβερνήσεως τοποθετοῦνται νῦν κατὰ τὰ φιλλανδικὰ παράλια ὅροι λίθινοι ἢ σιδηροῖ ὅπως βραδύτερον ὁρισθῇ ἀκριβῶς ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ἡ ἀκτὴ ἀνυψοῦται.

Γνωστὸν ὅτι σήμερον ὑπάρχουσιν ἐν Εὐρώπῃ εἰς διαφόρους χώρας Ἑταιρίαι, ὧν σκοπὸς εἶνε ἡ προστασία τῶν ζώων, καὶ νόμοι πολλαχοῦ ὑφίστανται ἐπιβάλλοντες ποινὰς κατὰ τῶν κακοποιούντων αὐτά. Ἡ τοιαύτη τῶν ἀθώων ζώων προστασία, ἡ μαρτυροῦσα τὴν ἡμερότητα τῶν ἠθῶν παρὰ τῇ νεωτέρᾳ κοινωνίᾳ, δὲν ἀνεφάνη τὸ πρῶτον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις. Εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ἀνήκει ἡ τιμὴ καὶ τῆς τοιαύτης φιλανθρώπου προνοίας. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον θεσπίσει πρὸς προστασίαν τῶν ζώων νόμους, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι εἰς τὸ εἶδός των. Ἦσαν δὲ οἱ νόμοι οὗτοι αὐστηρότατοι, αὐστηρότεροι ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες ἐσκόπουν τὴν προστασίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἤτοι ἔθετον ὡς ἀρχὴν ὅτι ὄντα μὴ δυνάμενα νὰ προστατευθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν ἐδικαιοῦντο νὰ προστατεύωνται πλέον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις δύναται νὰ ὑπερασπίζηται ἑαυτόν, καὶ ὅτι ἡ κοινωνία ὤφειλε νὰ εἶνε προσεκτικὴ κατ' ἐκείνων, οἵτινες κακοποιοῦσιν ὄντα ἀθῶα.

Μειράκιόν τι ἐξορύξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς νεοσσῶν κίχλης ὑπέστη πρὸς τιμωρίαν τὸ αὐτό, διότι ἐφρόνευον ὅπι ἠδύνατο νὰ καταστῇ τύραννος βλαβερὸς εἰς τὴν δημοκρατίαν. Πολίτης τις ἐτιμωρήθη ἐπίσης αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς ἀρχῆς διότι ἐξέδαρε ζῶντα κριὸν καὶ ὁ Πραξιτέλης ὑπέστη ραβδισμοὺς διὰ τὸ αὐτὸ ἔγκλημα. Δικαστής τις συντρίψας τὴν κεφαλὴν πτηνοῦ, τὸ ὁποῖον καταδιωκόμενον ὑπὸ ἁρπακτικοῦ ὀρνέου εἶχε καταφύγῃ εἰς τὸν κόλπον του, κατεδικάσθη εἰς θάνατον, διότι ὄχι μόνον ἐδείχθη σκληρός, ἀλλὰ παρεβίασε καὶ τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματα τὰ ὁποῖα ἔχαιρον ὅλοι νὰ καταφεύγωσι παρ' αὐτῷ ὡς δικαστῇ. Οἱ Ἀθηναῖοι οἵτινες ἦσαν τόσον ἐπιεικεῖς ἐπιβάλλοντες ποινὰς δι' ἀνθρώπους κακοποιηθέντας, μετεχειρίζοντο πολλὴν αὐστηρότητα κατ' ἐκείνων οἵτινες ἐκακοποίουν τὰ ζῶα.

Ἄλλως τε οἱ Ἕλληνες δὲν ἠρκοῦντο μόνον προστατεύοντες τὰ ζῶα, ἀλλ' εἶχον ἀκόμη καὶ εὐλάβειαν πρὸς αὐτά, ὅταν ἐχρεώστουν εὐγνωμοσύνην τινά. Οἱ Κορίνθιοι λ. χ. ἐδώρησαν περιλαίμιον ἀργυροῦν εἰς τὸν κύνα, ὅστις ἔσωσε τὸν Ἀκροκόρινθον καὶ ἀνήγειραν εἰς αὐτὸν στήλην μὲ τὴν ἑπομένην ἐπιγραφήν· «Τῷ ὑπερασπιστῇ καὶ σωτῆρι τῆς Κορίνθου», καθὼς καὶ οἱ Ρωμαῖοι κατόπιν ἀντήμειψαν τοὺς χῆνας, οἵτινες ἔσωσαν τὸ Καπιτώλιον. Ὅταν ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Ἑκατομπέδου ναοῦ ἀπεπερατώθη, οἱ Ἀθηναῖοι διέταξαν ὅπως ὅλα τὰ φορτηγὰ κτήνη, ἅτινα εἰργάσθησαν, ἀφεθῶσιν ἐλεύθερα καὶ τρέφωνται καθ' ὅλην τὴν ζωήν των διὰ τῆς ἐκλεκτοτέρας τροφῆς. Ἓν ἐκ τῶν ζώων τούτων ἐπέστρεψεν ἑκουσίως διὰ νὰ ὑποσβληθῇ εἰς τὴν ἐργασίαν, τὸ δὲ γεγονὸς τοῦτο συνεκίνησε τοσοῦτον τοὺς θεατάς, ὥστε ἡ πολιτεία ἐνέκρινε νὰ καταβάλῃ ὅλως ἰδιάζουσαν μέριμνα πρὸς συντήρησίν του δι' ἐξόδων της.

Ἡ τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν ἔχουσα ὡς σκοπὸν Βρετανικὴ ἑταιρία, μεταξὺ τῶν ἄλλων αὐτῆς ἐργασιῶν, συλλέγει καὶ πληροφορίας παντὸς ἀτόμου ἐπὶ ζητημάτων, ἅτινα αὕτη προβάλλει τῷ κοινῷ. Τελευταίως αὕτη διένειμεν ἐρωτήσεις, ποθοῦσα νὰ γνωρίσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν μετρούντων ἡλικίαν ὁλοκλήρου αἰῶνος. Οὕτω ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ μεγάλῃ Βρετανίᾳ βιοῦσιν 52 ὑπερβάντες τὸ 100 ἔτος, ἐξ ὧν 11 πιστοποιοῦσι τοῦτο δι' ἐπισήμων ἐγγράφων ἐκ τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων. Ὁ μᾶλλον τούτων ἐσχατόγηρως ἄγει τὸ 108 ἔτος. Ἐκ τῶν 52 τούτων, 16 εἶνε ἄνδρες ὧν 2 ἄγαμοι, καὶ 36 γυναῖκες ὧν 10 ἄγαμοι. Μέση ἡλικία τῶν ἐγγάμων ἀνδρῶν ἦτο κατὰ τὸν γάμον τὸ τριακοστὸν πρῶτον ἔτος, ἡ δὲ τῶν γυναικῶν τὸ εἰκοστὸν πέμπτον. Ἡ μέση δὲ διάρκεια τῶν γάμων τῶν ἀνδρῶν ἐγένετο ἴση πρὸς πεντήκοντα τέσσαρα ἔτη, ἡ δὲ τῶν γυναικῶν τριάκοντα τρία μόνον ἔτη.

Ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ τῶν ἀτόμων τούτων γεννηθέντων τέκνων μετὰ μέσον ὅρον ἦτον 8, δύο δὲν ἔσχον οὐδόλως ἀπογόνους, μία γυνὴ καὶ εἷς ἀνήρ. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς περιουσίας 3 εἶνε πλούσιοι, 28 εὔποροι καὶ 18 πένητες. Κατὰ τὴν ὑγείαν εἷς ἦτον ἐπιληπτικὸς ἀπὸ τοῦ 17 ἔτους μέχρι τοῦ 60, ἕτερος δὲ κατέστη παράλυτος κατὰ τὸ 90 ἔτος. Τὸ ἀνάστημα τῶν ἀνδρῶν ἦτο κατὰ μέσον ὅρον 1,74 τοῦ μέτρου τῶν δὲ γυναικῶν 1,60. Ἡ ἀκοὴ διατηρεῖται καλῶς εἰς 22 ἐξ αὐτῶν, 34 βλέπουσιν ἄριστα, καὶ 28 φέρουσι διόπτρας. 20 διακρίνονται διὰ τὴν εὐφυΐαν. Ἡ μνήμη διατηρεῖται ἄριστα εἰς 20 ἐξ αὐτῶν, εἰς μάλιστα δύναται ν' ἀπαγγείλῃ ἑκατὸν ψαλμοὺς ἀλανθάστως. Ἐκ τῶν 52 7 καπνίζουσι ἐξ ὧν 4 γυναῖκες· 24 δὲν ἔχουσι πλέον ὀδόντας, οἱ ὀδόντες δὲ 34 ὁμοῦ ἦσαν 144 ἐξ ὧν 63 ἐν τῇ ἄνω σιαγόνι καὶ 81 ἐν τῇ κάτω.

Ὁ νεαρὸς διάδοχος τοῦ ἰταλικοῦ θρόνου πρίγκηψ τῆς Νεαπόλεως ἔγραψεν ᾠδήν, ἧς ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, καὶ ἔπεμψε τὸ ποίημά του τῷ διασήμῳ μουσουργῷ Βέρδῃ μετὰ τῆς παρακλήσεως, ὅπως μελοποιήσῃ αὐτὸ διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς βασιλίσσης μητρός του. Ὁ γηραιὸς μελοποιὸς ἀπήντησε διὰ τῆς ἑπομένης ἐπιστολῆς· «Ἐδαπάνησα μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ὅπως ἀναγνώσω τὸ ποίημα τῆς Ὑμ. Βασιλικῆς Ὑψηλότητος· ὁ μέλλων νὰ ψάλῃ αὐτὸ θὰ ἐχρειάζετο μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν· ὅσον δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος νὰ μελοποιήσῃ αὐτό, οὗτος ἔδει νὰ ἦ πολλῷ νεώτερος τοῦ ἀφωσιωμένου θεράποντος τῆς Ὑμ. Β. Ὑψηλότητος.»

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΧΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ. 1887—915